

SOKOLSKI GLASNIK

Organ Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije // Izlazi 1., 11. i 21. svakog meseca • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava u Ljubljani, Narodni dom • Telefon 2543 • Račun pošt. št. 12.943 • Oglasi po cenuku

God. I.

Ljubljana, 11. novembar 1930.

Broj 28.

Ing. GEORGIJE KODINEC (Lepoglava):

Sokolstvo i sokolski uzgoj

Pravilan telesni razvoj ima neprocentnu važnost za svakog čoveka kao i za celi narod. Narod, koji se sastoji iz pravilno razvijenih i telesno zdravih ljudi, predstavlja jaku jedinicu, koja je sposobna da se razvija i ide napred putem progressa. Nije dostatno ograničiti se samo prirodnim telesnim razvojem, jer ovaj i u najboljim prilikama ne može da bude pravilan za potpun razvoj čovečjeg tela.

Telo čoveka silno je komplicirano, a u savremenom životu, kad su iskoristišene snage prirode i sva čudesa tehnike, prisiljen je čovek naprotiv svog tela upotrebljavati jednostrano, te razvijati tek stanoviti njegov deo.

Po zakonu prirode sve što se ne vežba i ne rabi, ne može da se usavrši i razvije, već slabi i postepeno se izrođuje. Dokazom mogu poslužiti tako zvane profesionalne mane i bolesti kod ljudi, koji rade jedan posao i kod kojih su stanoviti organi stalno u radu, pa se tako razvijaju abnormalno, dok ostalo telo ostane slabo, a često i bolesno.

Da se čovečje telo učvrsti, usavrši u razvoju, a često poprave i izleče telesne pogreške, moraju se poduzeti stanovite mere. Sve mere, kojima se to postizava, sastavljaju telesni odgoj, telesnu izobrazbu čoveka, a srčstvo, kojim se kod toga služi, različite su telesne vežbe. Kakove su vežbe i u kakvoj su one međusobnoj vezi sa telom čoveka pokazuje sokolski sistem dra. Tyrša, a kako i u kojim slučajevima se one primenjuju, uči sokolska metoda.

Mnogo vremena i truda bilo je utrošeno na stvaranje sokolskog sistema, a još više na sokolsku metodu. Društvo ili organizacija, koja dobrovoljno uzima na sebe tešku brigu telesnim vežbama usavršiti i razviti svakog čoveka, da ovaj postane korisnim članom svog naroda, naziva se sokolsko društvo.

Sokolstvo se je osnovalo po prvi puta godine 1862. u Pragu, a neumrljivi njegovi osnivači bili su dr. Tyrš i Fügner.

Od doba svog razvitka Sokolstvo se je proširilo po čitavom svetu i postalo jakom uzgojnom, prosvetnom i kulturnom slovenskom organizacijom, koja igra veliku istoričku ulogu u razvoju narodnog života i koja je dovela češki narod do željene slobode i samostalnosti. Sokolstvo se neprestano razvija, a temeljem tog razvoja u prošlosti i sadašnjosti je sokolska ideja, kojoj je cilj telesno i moralno ojačati i dignuti na visinu sav svoj narod počevši od pojedinca, pamteći zavete Tyrša: »Što se dobiva vežbom, to mora biti sačuvano moralnim ponašanjem.«

Sokolstvo baš i vrši važan rad poлагanja najvažnijeg temelja, na kojem počiva zgrada državnog i narodnog života. Samo zdravlje, a uz to telesna i moralna snaga mogu uzdržati narod u njegovom životu.

Istorija nam najbolje svedoči, da ni bogatstvo ni naobrazba ni politička moć nisu bili u stanju sačuvati život pojedinog naroda. Mnogi su narodi sve to posedovali, ali usprkos toga su sve izgubili, dok su nekoi na koncu i propali, jer su izgubili zdravlje, gušeći se u blatu nemoralna i nizosti.

Usled toga je razumljivo, da se za sačuvanje naroda mora neprestano raditi na tome, da on ne izgubi zdravlje i zdravi moral, što se postizava sokolskim odgojem.

Sokolstvo je toliko jako, da je u stanju uzgojiti svaki narod te mu stvoriti i dušom i telom zdravo i moralno potomstvo.

Sokolstvo u svojim sokolanama uzgaja ljude sasvim neprimetno za njih same, stvarajući atmosferu u kojoj se svaki mora razviti telesno i duševno.

Da Sokolstvo to uistinu i postizava, može biti dokazom činjenica, da češki narod sa nazivom »Soko« veže pojam poštenog, radinog, savesnog i nacionalnog čoveka. Sokolstvo postizava svoj cilj specialnim odgojem, u kojem je najvažnije pet momenata i to: 1. Odgoj telesni, 2. odgoj moralni, 3. odgoj narodni, 4. odgoj ravnopravni i 5. odgoj progresivni.

Ad 1. Telesni odgoj čini telo čoveka zdravim, jakim, elastičnim i lepim.

Ad 2. Moralni odgoj proizlazi neposredno iz telesnog, koji razvijajući u čoveku snagu, iskorenjuje njegovu plašljivost, ropska i niska svojstva, a rada vrline, kao hrabrost, savesnost i poštovanje prema samome sebi i drugima.

Moralni odgoj ucepljuje čoveku težnju sačuvati dobivenu snagu i priučava ga svojom voljom izbegavati sve, što škodi zdravlju i što vuče njegovu dušu na put nemoralna i nizosti.

Moralni odgoj naučava treznom skromnom životu, koji čuva u čoveku jasnoću misli i snagu volje, što ovisi u prvome redu od stanja njegovog telesnog zdravlja.

Ad 3. Sokolstvo uzgaja narodno, t. j. u duhu svog naroda, naučavajući ceniti od naših preda na našoj zemlji, dajući podstrak težnji, da se narod razvije i napreduje.

Sokolstvo kod toga ima za izlaznu tačku mišljenje, da posle porodice narod predstavlja temelj kulturne, socialne i ekonomske organizacije ljudskog društva i da je samo telesno i moralno odgojen narod u stanju stvoriti bolju budućnost.

Ad 4. Sokolstvo uzgaja ravnopravno, što znači da nikog ne isključuje iz svojih redova.

Svakog novog brata ono srdačno, bratski pozdravlja bez obzira na njegov materijalno stanje, položaj, obrazbu, ako je on uistinu odlučio sokolski, bratski, svim svojim snagama sudelovati i pomagati općem poslu na korist i sreću naroda i države.

Ideja zajedničkim, složnim i požrtvovanim radom dignuti na potrebnu visinu sve telesne i duševne snage svog naroda toliko je velika, da zahteva da Sokoli budu braća i da bratski složno misle i rade.

Ad 5. Sokolski odgoj teži neprestanom progressu naroda, a Sokolstvo se pridržava Tyršovog zaveta, koji glasi: »Večno gibanje napred, večna težnja za savršenstvom.«

No Sokolstvo temeljito upoznaujući sve novo, poprima samo ono, što je uistinu korisno i predstavlja poboljšanje postojećeg.

Od svog osnutka Sokolstvo je dokazalo, da je bilo u stanju povezati svoj praktični rad sa svojim idejama i da je postalo organizacijom, koja najbolje vodi narod do napretka i progressa.

»Jedina garancija za svaki narod je njegovo telesno — moralno zdravlje i realna sadašnjost, a nipošto prošlost, iako je ova mogla biti sjajna« — kaže Tyrš i k tome dodaje, da narod, koji prestaje da se giba napred, istim časom se ne zaustavlja na mestu, već se obratno počima gibati natrag, te se kvari i izumire.

Iz svega toga proizlazi, da za bolju budućnost svog naroda treba neprestano raditi za njegovu korist, stvarajući još sada njegovu sjajnu sadašnjost.

Eto u tom se i sastoji osnova sokolske ideje.

Da sokolsko ideja bude u život provedena, potrebno je sokolski živeti, postupati i raditi svuda u životu i u porodici, službi, među znancima i prijateljima, zatim u svom društvu, savezu, narodu i državi.

Drugi rečima, svaki mora sam početi slediti sokolsku ideju i tek onda tražiti to od drugih, što se potvrđuje rečima, da je vera (ideja) bez činova mrtva. Reči samo pokazuju, dok primer vuče za sobom.

Češki pisac Neruda pravilno kaže, da za ubeđivanje nije dostatna tvrdnja, već je potreban i dokaz u radu, ponašanje u životu, što potvrđuje tvrdnju.

Svaki Soko mora sam težiti za tim, da se u njemu prepoznaje Sokola i to po njegovom ponašanju, radu i životu, a nipošto ne samo po njegovim gramkim rečima o tome.

Soko mora čvrsto provoditi zavet: »Svi za jednoga, a jedan za sve« kao i to, »da nema prava bez obaveza, kao i obaveza bez prava.«

Prvi zadatak Sokola je neprestani rad na korist svog naroda, za kojeg sudbinu svi članovi naroda nose odgovornost, no taj rad treba da je bez očekivanja nagrade.

Tko ne donasa koristi svom narodu, taj mu škodi.

Svaki Soko mora neprestano raditi, pamteći da samo svojim radom kao pojedinac i kao član svog naroda može stvoriti bolju budućnost svoje zemlje.

Naše jugoslavensko Sokolstvo voljom našeg velikog Kralja predstavlja jaku državnu jedinicu, koja je kao takva uređena i zakonom, pa ono mora sa ponosom vršiti svoj važan zadatak na korist svog naroda.

MIL. ČIRIĆ (Ljubija):

Učitelj i Sokolstvo

O odnosu učiteljstva i Sokolstva raspravljano je dosada u našoj sokolskoj štampi više puta i uvek naglašavamo, makar i između redaka, da je današnje učiteljstvo, naročito mlade, pasivno. Ovo je pitanje od vrlo velike važnosti i treba ga jedamput načelno raspraviti i skinuti s dnevnog reda — bar takvo, kakvo se sada nalazi. Treba to raspraviti i zbog toga, jer se veliko pitanje, da li se je uvek polazilo s pravog gledišta pri razmatranju ovog pitanja.

Pa da pokušamo da stvar, makar donekle izvedemo na čistac.

Mi smo kao celina zaostali u mnogočem. Uz to nas je sa svih strana pritiska ekonomska kriza na svima poljima. To danas vrlo dobro svaki oseća. Otuda dolazi zastoj i u društvenom radu. Danas se obično čuje da neko kaže: »Hoće se živeti, a ne može se.« Nisu to fraze nego reči iz dubine duše. Obično se zna što se hoće, ali se uvek ne može ni iz daleka da ostvari ono, što se želi i hoće. Onda obično dolaze mnoge reči o onome, što bi trebalo, ali se ne može samo zato, »što neki, koji bi mogli, ne će da rade.«

Međutim to nije tačno. To pogotovo nije tačno, kad je reč o učiteljstvu po ovoj stvari. Nije tačno, jer se ne polazi nikada s jednog principijelnog i objektivnog gledišta, nego se to obično shvaća jednostrano i površno, a kako se shvaća, tako se i raspravlja. Takvih se zabuda treba kloniti, jer one mogu samo da škode, a nikako da koriste opštoj stvari.

Treba imati u vidu sve zgode i nezgode, s kojima se naše učiteljstvo na svima stranama bori, pa tek onda prosuditi, da li je ono i u Sokolstvu pasivno ili nije.

Brat i kolega, koji o ovome govori u »Sokolskom Glasniku« od 21. oktobra br. 26, nije ni iz daleka objektivniji prema svojim drugovima. A to nije nikako zgodno. Iz svega onoga (što je vrlo lepo rečeno) izlazi, da taj brat-učitelj vrlo slabo pozna život naših drugova po zabačenim mestima — odnosno selima. Kad bi to poznavao, onda bi sigurno drukčije i govorio. Ali neka primeri govore o životu, radu i neradu našeg učiteljstva — naročito mladog.

Svakome je poznato, da je većina naših učitelja i učiteljica iz siromašnih činovničkih, zanatlijskih i seoskih porodica, koji su jedva i školu svršili. Mnogi od njih je došao u mesto službovanja i bez pet para u džepu, a o drugom da i ne govorimo. Koliko ih je, da su odmah u početku dobro stali, mogli bi se na prste da izbroje. Pa ni kasnije nije mnogo bolje. Iako se obično dolazi iz škole sa mnogo idealizma i poleta, toga se mnogo gubi pred grubom životnom stvarnošću. Više puta čovek se upravo sam sebi čudi, kako je uopšte mogao da bude idealista, kad je život tako surov i nemilosrdan. Ideali se počinju da ruše kod jednog mladog učitelja od prvog

dana, kad on sebi pripravlja konačište na položenim vratima na dve klupe. Uz to slaba i neuredna hrana, neredovito dobijanje pošte, mali saobraćaj sa ostalom inteligencijom usled slabih komunikacija, sve su opravdani razlozi, da učitelj ne da uvek ono, što se je u momentima od njega očekivalo. Koliko je naših učitelja »srećnih« kad u selu vide da se je pomolio koji čovek iz grada, samo zbog toga, da se imaju s kim za nekoliko časaka da razgovore. U takvim je momentima dobro došao svak: financ, žandar, činovnik, trgovac i drugi, samo da da učitelju makar i najmanju duševnu razonodu. Ukratko: dani bez uredne hrane i društva, novina i knjiga (jer za dobre knjige treba lepih novaca), a noći bez udobnog prostirača i toplog pokrivača nesvesno nagone našeg učitelja da više misli na sebe, nego što bi to bilo u normalnim prilikama i kad ne bi morao da se bori sa mnogim nezgodama za koje ostala inteligencija takoreći i ne zna. To ga verovatno nagoni da se nekada povlači »u samoga sebe«, a možda (i sigurno) i protiv svoje volje.

Malo je čudnovato, da ove i ovakve stvari budu vrlo slabo zapažene od mnogih ljudi, pa često i od nekih učitelja. Kad bi se o svemu ovome što je ovde izloženo o životu naših učitelja i učiteljica, vodilo malo više računa, kao i o onome, što se ne može reći u ovakvom članku, onda bi se drukčije govorilo i o njihovom radu. Ako iskreno i objektivno govorimo, onda dolazimo do zaključka, da je naše učiteljstvo najaktivnije između svih ostalih činovničkih redova kao i ostale inteligencije, i to na svima poljima našega javnog života, kulturnog i prosvetnog rada.

Pa konačno, nije samo učiteljstvo pozvano da deluje u našem javnom životu. Zato su pozvani svi zdravi nacionalni elementi, koji žive za i od ove naše napaćene otadžbine. Zar je to potrebno i dokazivati, da treba svim silama da podupremo ono, što je dobro u našem narodu, a da odstranujemo sve, što je na odmet i loše? Na to je suviše da se troše reči, ali kako izgleda mora se!

Današnjem našem učiteljstvu se ne može, općenito uzevši, ništa da prigovori glede njegovog rada uopšte, a sokolskog napose. Naročito otpadaju svi prigovori, ako je reč o mladim učiteljima. Uostalom, učitelji se nikada u ovakvim stvarima nisu ni delili na starije i mlade, nego smo uvek bili svi jedno, a to ćemo ostati i kao sokolski radnici.

Konačno nije to ni jednostavna stvar mladom čoveku čim dode u jedno mesto, da odmah počne raditi javne poslove, jer takve se stvari ne daju lako iz knjiga naučiti, kao što je navedeno u spomenutom članku, nego se veći deo stvari ove vrste stiče praksom. Zato treba najpre ispitati: pa onda osuđivati, a ne obratno.

se objektivnije promatrati na svoj rad, počelo se zagledati istini u lice, i pođe li se tako napred, imaćemo stalno pred sobom sokolsko ogledalo, u kojem ćemo gledati sami sebe u pravoj, istinitoj i nepotvorenoj slici. Okružnica bratske župe Split i članak brata V. Bogičevića »Kad brojevi govore...« lepi su primeri iskrenosti u sokolskoj štampi u iznošenju svojih nedostataka.

Priznanjem svojih pogrešaka pred drugima, ukazujemo da te pogreške ne treba više ponavljati i da treba nastojati, da se pođe boljim, ispravnijim putem. Vaspitavamo time sebe, da treba raditi bolje, da treba raditi samo ono, što je na dobro i na korist Sokolstva. Tako vaspitani u čistoj sokolskoj etici, živjećemo u čistim sokolskim idealima. Nije Sokolstvo ono, što ide krivim putem i što strovaljuje samo sebe u bezdan, odakle se više ne podiže.

Putev sokolske štampe iznosi se i pitanje nove organizacije župa i to ne samo u izveštajima Saveza, već i u obliku polemike. Čuli smo i jedne i druge. Mišljenja su podeljena. — Počevši li se broj župa, mnogi će sokolski radnici biti pretrpani poslom. Jer u mnogim mestima, gde su danas društva, bila bi i središta novih župa, ali sokolskih radnika za jedan i drugi posao teško ćemo naći. Funkcioneri društava morali bi primiti mnoge župske funkcije. Tako bi ramljala i jedna i druga uprava, a da isti ljudi vode i župu i društvo nezgodno je i nepraktično. Manjim brojem župa izgleda kao da bi se stvorio veći autoritet njihovih uprava, a rad Saveza rasteretio bi se pošto bi župske uprave primile veću delatnost.

Zamišljeni okruzi u župama skupili bi manji broj društava u svoj deokrug, ali pitanje je, hoće li ti okruzi funkcionisati, hoće li biti u istome mestu ljudi, koji će voditi i društvo i okrug? Hoće li ovde nastupiti ona ista malaksalost, koja je nastupala svugde, gde su uprave župa i društava držali isti ljudi u svojim rukama? Za sve ove nove sokolske jedinice trebalo bi stvoriti kadrove novih radnika. Funkcioneri je lako biti, ali istinski radnik teško. Za sve treba škole i uputstva, iako su pak ljudi u zrelih godinama; naročito toga treba onda, kada ti funkcioneri nisu prethodno bili višegodišnji aktivni članovi bilo u tehničkom bilo u administrativnom sokolskom radu. Kao što se održavaju tečajevi za tehničke sokolske radnike, trebalo bi početi i za administrativne. Stalno tužakanje na saveznici i župskim sednicama o lošoj administraciji po društvima potvrđuju opravdanost gornjeg predloga. Bez dobro vaspitanih članova uprave, nema ni ozbiljnog Sokolstva.

Samo sedeti u upravi zbog počasti i paradržati titulu društvenih i drugih funkcionera ne koristi sokolskom radu nikako. Isto tako i osnivanje novih društava uz bučnu reklamu, a biti nesposoban za rad, samo nanosi štetu sokolskoj ideji.

Dok društva nemaju valjanog načelnika i tajnika i starešinu, koji se barem donekle posvećuje Sokolstvu, takova društva i ne treba da se osnivaju. Na to će morati u buduće strogo da pazi uprava okruga i župa. — Ni sa sokolskim četama ne treba žuriti, jer se prvim neuspelom može u izvesnom kraju Sokolstvo za uvek upropastiti.

Rad naš neka bude trezven i ozbiljan, jer će nas samo te osobine dovesti cilju.

Svečani broj Sokolskog Glasnika za 1. decembra

Za 1. decembra, na državni i sokolski praznik, izići će u velikoj nakladi i u znatno povećanom opsegu sa umetničkim prilogom svečani broj »Sokolskog Glasnika«.

Poručbine za taj broj, koji izvan stalne pretplate sloji 3 Din, kao i oglase molimo uputiti u pravi list na adresu do 18. o. m.; dopise uređništva (Ljubljana, narodni dom).

Uredništvo i uprava

KALENDARIC SOKOLSKJE OMLADINE ZA 1931. GODINU

izašao je iz štampe. Primerak stoji 2 Din.

Poručbe prima Jugoslovenska Sokolska Matica, Ljubljana, Narodni dom.

ANTE TADIĆ (Smederevo):

Trezvenost i ozbiljnost dovesće nas pravom cilju

Iznošenje krupnijih sokolskih pitanja putem sokolske štampe trebalo bi da bude pravilom. Svi sokolski radnici, bili oni teoretičari ili praktičari, ne mogu da sede u upravi Saveza SKJ, i prema tome ne mogu da na njegovim sednicama iznose svoja mišljenja. Saveznim godišnjim skupštinama moći će ponovo da sudeluju samo birani delegati, a sokolski sabori, kojima učestvuju i društveni delegati, održavaju se u većim godišnjim razmacima. I kada se putem sokolske štampe ne bi dozvoljavalo iznositi mišljenja onih, koji hoće da učestvuju u radu i stvaranju sokolske organizacije, kao i onih, koji žele da sudeluju u rešavanju aktualnih sokolskih pitanja, Sokolstvo ne bi bilo slobodoumno, čime bi njegova demokratska načela bila povređena.

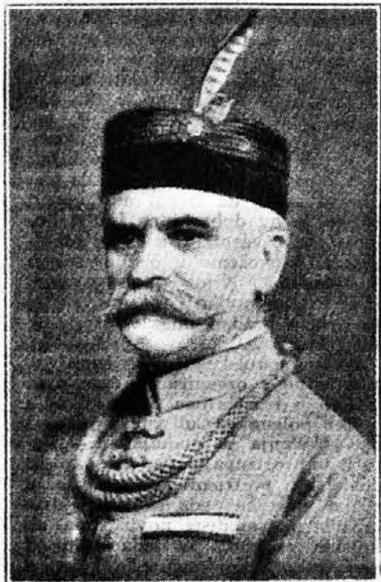
Mnoga pitanja u Sokolstvu ne običavamo iznositi na dnevno svetlo, prelazimo čutke preko njih. Objektivna i bratska kritika može uvek da koristi. Iznoseći ta pitanja u javnost, želeli bi pomoći, ukazati na pogreške, iz čega bi se moglo samo dobrome dati.

Ipak u poslednje vreme počelo se nešto u ovome smeru da radi. Počelo

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Šesdesetgodšnjica br. Jos. Truhlařa

Član pretsedništva ČOS i zamenik prosvetara ČOS br. Josef Truhlař proslavio je 22. oktobra o. g. šesdesetogodišnjicu svog rođenja. U češkom narodnom pokretu devedesetih godina igrao je odličnu ulogu i bio je duša narodnih radenika, koji su se skupljali

Br. Jos. Truhlař

oko »Omladine«, u kojoj je objavio mnogo antiaustrijskih propagandnih članaka. Usprkos toga, što je bio c. kr. sudski činovnik, nije se bojao da se bori za prava svog naroda, ma da je dobro znao, da svojim radom stavlja na kocku svoju egzistenciju. Posle oslobođenja uložio je sve svoje, još uvek mladenačke snage, u službu sokolskog narodnog prosvetavanja. Poznat je kao odličan predavač i govornik.

Br. Karla Hellera udarila kap

Br. Karla Hellera, pretsednika svečanostnog odbora za IX. svesokolski slet u Pragu god. 1932. udarila je kap po desnoj strani tela. Kad je izašao na svoju običajnu šetnju, pozlilo mu je i morali su ga odvesti u bolnicu. Njegove poslove u sletskom odboru preuzeo je br. František Mašek. Naša je iskrena želja, da br. Karel Heller što pre ozdravi i ponovo preuzme svoju odgovornu funkciju u češkoslovačkom Sokolstvu.

† Br. Jan Kučera

U Pragu umro je br. Jan Kučera, član Praskog Sokola, koji je kroz dugi niz godina marljivo saradivao u raznim odborima poslednjih svesokolskih sletova. Njegov pogreb bio je 7. o. m.

Br. Emanuel Loeffler u Americi

Br. Emanuel Loeffler, koji je odnio prvo mesto kod natecanja za slovensko sokolsko prvenstvo na svesokolskom sletu u Beogradu, napustio je Europu i stalno se naselio u Americi, gde je preuzeo mesto župskog prednjaka u župi Zapadnoj u New Yorku. Svoje mesto nastupio je 1. septembra o. g. Br. Emanuel Loeffler po prvi put došao je u Ameriku kao član uzorne vrste ČOS prilikom II. sleta Američke Obce Sokolske god. 1929. Tom prilikom je uzorna vrsta ČOS nastupila i u nekim češkim sokolskim društvima u američkoj provinciji. Br. Loeffler

JOZE KREGAR (Ježica):

Da li nam je zaista treba novih župa?

Poklič za reorganizaciju župa dolazi u glavnom od strane naše savezne uprave. Zato se i taj problem također proučavaju u glavnom iz vidika i prema potrebama te uprave. A naše župe, koje su prve pozvane da debatuju o tom delikatnom problemu, ne osećaju potrebu komasacije i fuzioniranja, jer iz njihovih redova ne dolazi za-

nastupio je nekoliko puta na evropskim međunarodnim telovežbačkim utakmicama. Ove godine bio je sa uzornom vrstom ČOS u Luksemburgu.

Naziv svesokolskog sleta god. 1932.

Pretsedništvo ČOS odlučilo je, da bude službeni naziv svesokolskog sleta god. 1932. »IX. svesokolski slet u Pragu 1932. u proslavu stogodišnjice rođenja dr. Miroslava Tyrša, uz učestvovanje slovenskog Sokolstva«. Kako se u poslednje doba u češkoslovačkom Sokolstvu mnogo raspravlja o promeni sokolske odore, donešena je odluka, da do sleta ostaje stara odora.

Deset godina lužičko-srpskog Sokolstva

U nedelju, 9. o. m. prošlo je 10 godina, otkako je u srpskoj Lužici osnovano prvo sokolsko društvo. Težak je bio početak Sokolstva u Lužici, ali tvrdom voljom ipak je uspelo da prođe i među široke narodne mase. Danas je lužičko-srpsko Sokolstvo veoma dobro razvijeno i izgleda, da su prestali i oni oštri napadaji protivnika Sokolstva, koji su dugo vremena sprečavali sistematski sokolski rad. O značaju ovog jubileja progovorićemo u naročitom članku u jednom od narednih brojeva. Za danas braći lužičko-srpskim Sokolima samo iskreno čestitamo njihovu prvu desetogodišnjicu. Zdravo!

Nemci i lužičko-srpsko Sokolstvo

Kako čitamo u lužičko-srpskim »Sokolskim Listovima« i u »Češko-lužičkom Vestniku« velenemcima nikako nije po čestu, što su lužičko-srpski Sokoli, koji su učestvovali na svesokolskom sletu u Beogradu, bili sa strane jugoslovenskih Sokola tako bratski i srdačno primljeni. Nemci u tome opet gledaju nekakvi iredentistički pokret za oslobođenje Lužičkih Srba. No mi na nemačke napadaje principijelno ne čemo da odgovaramo, jer svi dobro znaju, da su kako Lužički Srbi, tako i mi, daleko od svakog iredentizma. Lužički Srbi su lojalni državljani nemačke republike i jedino što oni od Nemačke traže jest, da im Nemci ne sprečavaju njihov slobodni narodni razvitak i da im daju ono pravo, koje Lužičkim Srbima po prirodi kao kulturnom narodu pripada. Nemačke napadaje zbog lužičke posete dobro razumemo i mi dobro znamo, da je Nemcima veoma neprijatno, da su Lužički Srbi, koji u Nemačkoj nemaju nijedne svoje narodne škole, videli, da je Jugoslavija dala svojim narodnim manjinam sve, što su one tražile.

Značka ruskog Sokolstva

Ruski Sokolski Savez u emigraciji zaključio je, da će uvesti za svoje članstvo značke jednake češkoslovačkim sokolskim značkama, samo što će mesto napisa »Na stražu« imati napis »Za rodinu«.

Rusko Sokolstvo u Litvi

Krajem septembra o. g. održan je pod pretsedstvom brata dr. A. A. Kuročkina u Rigi u Litvi sastanak Rusa, na kojem je donešen zaključak, da se u Rigi osnuje Ruski Soko. Izabran je pripremljeni odbor sa br. A. A. Koročkinom, bivšim starešinom Sokolskog društva Moskva II. na čelu. Za tajnika pripremljenog odbora izabran je br. A. I. Balašev.

trebalo za isti predmet napisati 35 okružnica nego samo 9, a također i poštarina bila bi manja. To je naime od takove reorganizacije i očekivati, a to pak smanjeno delo pojavilo bi se drugde, pre svega u župama i to upravo u velikoj množini. I za taj posao, koji bi po novome mestu Saveza imale da vrše župe, moralo bi im se, sem posla, prepuštiti također deo proračuna, ili će pak župe morati da svojem članstvu naprte novo finansijsko breme!

Ipak, jer se ta reorganizacija forsira od strane Saveza sa argumentom, da će se time savezna uprava rasterećiti posla i time pridobiti više vremena i sredstava za idejno vodstvo, pitamo se pak, da li je taj argument utemeljen ili ne? Utemeljen je u toliko, jer je u našem Sokolstvu idejno vodstvo potrebno. A potrebna je također i dobra administracija. I što pre svega da vrši savezna uprava? Sigurno je, da je prva zadaća uprave, da upravlja, da administrira celo savezno područje! Ono, što sad uprava hoće da forsira — idejno vodstvo — to pak imaju da u Savezu, pored uprave, vrše još drugi organi, pre svega prosvetni i tehnički. To dvoje, koji su, odnosno koji moraju da budu kvalifikovani za takav rad, za idejno, prosvetno i tehničko vodstvo, ti su u prvom redu pozvani da vrše idejno vodstvo, dok savezna uprava ima prvu zadaću, da uredi administraciju, da bi prosvetni i tehnički organi mogli uopšte da sa svojim zadacima dopru do župa i društava.

Tako bi u mojim očima gornji argument izgubio svoju veliku važnost. U našem »Glasniku« čuli smo do sada predloge onih za male i opet drugih za velike župe. Na svoj pak način zahvatio je problem brat dr. Pavlas, predlažući na sednici savezne uprave uveđbu »banovinskih župa«, čiji bi se ustroj u toliko izmenio, da bi među ovima i društvima uveli još nove administrativne i tehničke jedinice, nazvane »okružja«. Svi navadaju po nekoliko dobrih razloga pri svojim zamislima, u čemu vidim dokaz, da se problem reorganizacije župa da teoretično na više načina dobro rešiti.

A ja postavljam svima kardinalno pitanje: da li je zaista univerzalno nastupila stvarna potreba, da reorganizujemo župska područja u smislu fuzije, da dakle u celom Savezu izvedemo komasaciju župa?

Da li je u istinu razvojni stupanj naše organizacije u celoj Jugoslaviji već dospelo na isti nivo tako, da možemo celom saveznom području po dati isti oblik i isti ustroj župske organizacije?

Da li je ko, pre nego što je predložio bistvenu i veliku promenu, pružio objektivni dokaz, da su sve sadašnje župe, male i velike, neuporabive i da nisu više nigde potrebne, i da je idealna podela budućih župa samo na »banovinske« župe?

Ja mislim, da će svako na sva tri pitanja odgovoriti negativno. I s time bi bio projekt novih župa uopšte skinit s dnevnog reda kao nepotreban i štetan.

Pri reorganizaciji župa ne smemo ići putem nepriznatih skokova, nego moramo svako župsko područje, kako su nam ga do sada organizovale sokolske sile, pustiti u miru, u miru na putu njihovog spontanog usavršenja! Ni danas nije područje našega Saveza posvuda organizovano na istoj visini. Eventualne posledice novih fuzija, naročito pak prelazom u »banovinske« župe, radi jedinstvenosti župskog poslovanja, bolje organizovani župski predeli biti će zaustavljeni na svojem putu daljnog razvoja, jer ih naime primitivniji predeli ne će doseći. Župi Ljubljana n. pr. posle fuzije ukinuće okružja silno je škodilo, a čemu da mi sa sličnim eksperimentima naškodimo celom saveznom području?

Unatoč naziranju, da je svako fuzioniranje župa nepotrebno, navadam pak utemeljivanju brata dr. Pavlasa ovo: župska područja se u svoj svojoj dugoj istoriji od g. 1908. do danas nisu nikada pokrivala sa teritorijem zemaljskih ili sreskih poglavinstava, niti ikada sa teritorijem pokrajinskih vlasti, velikih županija ili srezova. A to neka nam bude dokazom, da je sokolski život život organizacije, koja je bila uvek nezavisna, jer njeni ciljevi i praksa bili su uvek drugačiji od ciljeva i rada državne administracije.

Ako pogledam jednu od »banovinskih« župa, n. pr. »Dravsku župu«, vidim da bi imala skoro toliko teritorija, koliko ga je imala do 1919. g. Slovenska Sokolska Zveza. A već pri takvom stanju i broju društava SSZ imala je 1919. g. na teritoriju »Dravske župe« 5 moćnih župa. Pogledamo li pak sadanju statistiku Sokolstva, vidimo, da bi između 9 župa samo »Dravska« imala jednu trećinu društava i članstva svega našega Sokolstva. Da bi take župe, ako bi ih stvorili, zaista trebale okružja, koja bi morala biti također administrativna, jasno je, a mi time ne bi išli razvojem napred, nego nastrag, mi bi imali n. pr. u Ljubljani nekakovu ekspozičnu Saveza u obliku

banovinske župe, u samom području te banovinske župe, te bi u obliku prijašnjih župa funkcionisala »okružja«, dok faktično okružja uopšte ne bi ni postojala!

U okviru sadanjih granica naših župa ima još dovoljno terena za nova društva. Ako ceo taj teren u 10 godina posokolimo, to čemo bez teritorijalne reorganizacije iz sadanjih malih dobiti velike župe!

Najmanje je umereno zagovarati banovinske župe radi poteškoća, koje bi ih naime banovinske potrebe pravile župama. Ja sam za to, da banovinske podupiru i to izdašno podupiru našu organizaciju, iako naš razvoj iz čisto finansijskih razloga ne će za došlo vreme moći da pruži sredstva, da s njima po čitavoj državi podarodu sokolski uzgoj. Župa Novo Mesto neka pri predlaganju svoga proračuna postupa tako, da Novo Mesto predlaže Savezu proračune svojih društava, koja ima u Dravskoj banovini u posebnom skupnoj odobrenju svoti, proračune društava, koja pak ima u Savskoj banovini, pak u posebnom svoti. Tako bi pred odobrenjem tog »župskog proračuna« proračun takove župe, koja ima neka društva u jednoj, a neka u drugoj banovini, izgledao kao da je to proračun od dve male župe. Koliko pak će po odobrenju proračuna po banovini dobiti takova župa za društva iz jedne i iz druge banovine, to pak sledi iz proporcije između svote, koju je obim banovinama preporučio Savez, i svote, koje čemo naći u odobrenju banovinskih proračuna. Također i sa podelom potpore na više, n. pr. 5 župa iste banovine, ne može biti drugačije. Konačno pak upozoravam, da će iste dosadanje teškoće zaokupiti također župe, kada će ostatak svoje, od banovine im podeljene potpore, morati deliti među svoja društva, koja također nisu sva dostavila jednake društvene proračune i koja također moraju biti zato pravično, a ne podjednako, obdarena.

Ja mislim, da moramo svi, ako smo prijatelji naših društava — jer će od eksperimentisanja trpeti samo društva — biti proti predloga velikih župa i u mesto toga postaviti ovo:

1. Dosadanje župske granice neka u principu ostanu, a neka se privede samo potrebna korektura župskih granica, gde će to odnosno župe naći za shodno. 2. Obligatna fuzija se otklanja i ostavlja u prilog dragovoljne. 3. Neke se uvede obavezno kooperiranje župa iste banovine. 4. Gde su za to pogodne prilike, na pomoć župa i društava uvadaju se sokolska okružja kao tehničke i prosvetne instance, dok administracija župa ostaje prema okružnim društvima samostojna. Te predloge, koji su po sadržini također reorganizacija, trebalo bi ih obrazložiti i potkrepiti, a što čemo pokušati u jednom narednom članku.

Napomen uredništva: Čini nam se, da je cela debata o novoj raspodeli Saveza na župe zasnovana na krivim temeljima, odnosno na neshvatanju referata brata dr. Pavlasa. Kad je odmah na našoj konstituenti sa više strana bila naglašena potreba nove raspodele Saveza na župe, to teško delo preuzeo je na sebe brat dr. Pavlas, koji je sa svojim referatom — o kojem se sada vodi debata — podao mogućnost, da se o tom pitanju povede reč u celom Savezu i da sadanje župe o tom pitanju izlože svoje obrazloženo mišljenje i da to pismeno dostave bratu dr. Pavlasu, koji će na temelju tog materijala izgraditi konačni predlog za konačnu debatu i za konačni zaključak na glavnoj skupštini Saveza u mesecu martu 1931.

Brat dr. Pavlas nije predlagao banovinske župe u konkretnom smislu, nego je s tim htio da samo omogućiti debatu, koja bi lako mogla također da se povede i na temelju druge osnove, da ju je brat referent postavio. Bez svake osnove pak ne bi također moglo ni da bude debate, to je sasvim jasno! Nikakovo važno pitanje, kao ni ovo, ne dolazi iz zraka. Samo u ovom pogledu želimo čisto stvarna i obrazložena mišljenja i razmatranja, i koja strogo spadaju u to područje, ali bez svakih nepotrebnih aludiranja i namaganja na petrefakte i na lokalni patriotizam, a što pred ozbiljnošću toga problema uopšte isčezava.

Skijaštvo i Sokolstvo

Telesne vežbe pod otvorenim nebom imaju bez sumnje veći utpliv na razvoj telesa i na zdravlje čoveka, nego vežbe u zatvorenim prostorijama, pogotovo, kad ove ne odgovaraju higijenskim propisima. Zato u poslednje vreme nastoji svaka organizacija, koja se bavi telesnim uzgojem, da svoje vežbanje prenese u samu prirodu, gde se vežbači naučavaju svežega zraka i gde su zaštićeni od preobilne prašine.

Sokolstvo, koje u svojoj organizaciji ima najveći broj onih, koji neguju telesnu vežbu, mora također da udovoljava zahtevima današnjeg telesnog uzgoja, zato uvek ističemo, da svako društvo treba da ima svoje letnje vežbaliste.

U zimsko pak doba nije moguće stalno upotrebljavati vežbaliste i to iz raznih uzroka. Zato se u toj dobi posećujuem granama, koje se gaje i uvadaju u prirodu. Među ovima je skijanje od najvećeg značenja i za zdravlje najkorisnije, ako se gaji na umeren način i bez pretrivanja.

Nekoj naša društva gaje skijanje već od nekoliko godina i med svojim članstvom imaju već lepi broj skijaša. Ovogodišnje zime, budu li vremenske prilike ugodne, neka se to uvede u svim društvima, gde je to izvedljivo.

U tu svrhu u početku nije treba niti skijaškog otseka, već je dovoljan i skijaški referent, koji će sam sabrati potreban broj pomoćnika i saradnika. Gde je dakle skijanje moguće, neka društveni prednjački zborovi i župski tehnički odbori izaberu izvežbanog skijaša za referenta. U društvima i župama, gde je skijanje već razvijeno, neka se izabere skijaški otek, kako je to razvidno iz pravilnika, koji do našamo u današnjem broju našega lista, a uz koji je objavljen i sporazum između Saveza SKJ i Jugoslovenskog zimsko-sportskog Saveza. Skijaške referente i otseke u društvima treba prijaviti župskom načelnstvu, koje će pak svoje referente, odnosno otseke, prijaviti saveznom načelnstvu.

Prve zime ne će biti moguće izvoditi skijanje tako, kako bi to bilo poželjno bar mnoga društva nemaju niti jednoga skijaša. U takvim krajevima neka oni, koji imaju veselje i zanimanje za tu granu, učestvuju kojem skijaškom tečaju također i izvan svoje župe, i početak je već tu.

U društvima, gde se skijanje već gaje, neka se nastoji izvesti ovaj minimalni program za ovu zimu:

1. Neka se napravi evidencija svih skijaša (tačno prema kategorijama), skijaških prednjaka i ispitanih skijaških sudaca.

2. Neka se među članstvom pobudi za skijanje zanimanje sa priklad-

nim propagandnim predavanjima i sa zajedničkim izletima.

3. Neka svako društvo za svoje članstvo priredi 7 do 14 dnevni skijaški tečaj pod stručnjakim vodstvom. Gde bi bio moguć neprekidan tečaj, neka se ovaj održi nekoliko nedelja i praznika uzastopce.

4. Prema koncu sezone neka se priredi društveno skijaško takmičenje ili zajedničko sa susednim društvima.

Minimalni program za župe neka bude:

1. Satav katastra svih skijaša u župi.
2. Četrnaestdnevni župski skijaški tečaj pod stručnim vodstvom. U taj tečaj neka župe prime također i članove iz drugih župa, koje ne mogu da održe tečaj.
3. Uzgojiti što više dobrih skijaških sudaca.
4. Župska skijaška takmičenja za članove i narastaj (odvojeno) na kraju zimске sezone.

Sokolska župa Kranj je već poduzela potrebne korake da ove zime organizuje skijaštvo na svojem teritoriju. Načelnik župskog skijaškog otseka br. Ravhekar sazvaio je dne 2. novembra sednicu društvenih skijaških otseka u Sokolskom domu na Jesenicama. Zastupanih je bilo sedam župskih društava, a prisustvovao je također savezni načelnik br. Bajželj i referent skijaštva saveznog T. O. brat Podgornik.

Iz izveštaja pojedinih društvenih zastupnika videlo se, da župska društva imaju 118 članova skijaša, 114 narastaja i dece te 6 članica. U župi je 9 ispitanih sudaca, jedno društveno skakalište i 5 drugih, koje članstvo ima na raspolaganju.

Zaključeno je bilo, da će ova sokolska društva, koja gaje skijaštvo, prirediti društvena skijaška takmičenja, a u februaru pak održati će se župska skijaška takmičenja u Stražišću ili u Mojstrani. Skijaški tehnički otek izdaće sve potrebne upute i program za župski tečaj i takmičenja. Budu li također i druge župe, koje gaje skijaštvo, izvele doličan program, prirediti će koncem februara takmičenje župa Dravske banovine, i to u Mojstrani ili u Bohinju.

Sokolska župa Kranj nastojeće da priredi skijaški tečaj za članstvo. Tečaj će moći lako da posećuju do izvesnog broja također i članovi sokolskih društava iz drugih župa.

Savezni tehnički odbor izdaće u pogledu skijaštva u najkraće vreme upute svim župskim načelnstvima.

Spomenik zahvalnosti Francuskoj

Visoko odlikovanje Francuske Republike Nj. Vis. Prestolonaslednika Petra

Danas na veoma svečan način izvršio se u Beogradu otkriće spomenika zahvalnosti Francuskoj, podignutog narodnim princima pobedom naših studenata za vreme rata u Francuskoj. Ovoj svečanosti učestvuju i brojni odlični predstavnici iz Francuske, a naročita delegacija prilikom sve ane audijencije na Dedinju predaće Nj. Vis. prestolonasledniku Petru najviše odličje Francuske Republike, Veliki krst legije časti.

Spomenik, koji je podignut na najlepšem mestu Kalemegdana, po svojoj osebnosti i divnoj koncepciji i majstorskoj izradbi spada u red najlepših monumentalnih dela skulptorske umetnosti. Na masivnom mramornom postamentu izdiže se veličanstve-

ni lik žene u silnom zamahu i u punoj bujnosti svoje snage, koja simbolizuje polet i veličinu francuskog duha, nezadrživi napredak francuskog naroda. Na donjem delu postamenta nalaze se dva reliefa: jedan prikazuje vojnu pomoć Francuske našem narodu u svetskom ratu, drugi prosvetnu pomoć našoj mladini.

Spomenik je delo Ivana Meštrovića.

Umetnički deo spomenika, figura u bronzu, liven je u Zagrebu, u livnici Umetničke akademije, čiji je rektor Meštrović. Kameni reliefi radeni su u Splitu, a dovršeni u Beogradu. Radili su ih Meštrovićevi učenici Antun Augustinčić i Franjo Kršelić. Na skici spomenika i originalnog figuri Meštro-

vić je radio nekoliko meseci. Levanje figure u bronzi vršeno je po staroitalijanskom načinu takozvanim »izgubljenim voskom«. Na isti način liveni su Indijanci u Chicagu i Grgur Ninski u Splitu. Čitav tehnički rad oko spomenika trajao je oko tri meseca. Levanje vršio je domaći majstor Franjo Antolić, koji je ovu veštinu učio u Italiji, a cizeliranje i sastavljanje pojedinih komada Emil Jungman. Kod toga pomagala su još četiri pomoćnika. Ovi isti majstori radili su i Indijance i Grgura Ninskoga. Spravljanje gipsanih forma trajalo se mesec i po dana. Radio ih je domaći majstor Bubaň. Bronzana figura spomenika visoka je nešto ispod 5 metara, a sastoji se iz 14 komada, koji su već u Zagrebu bili

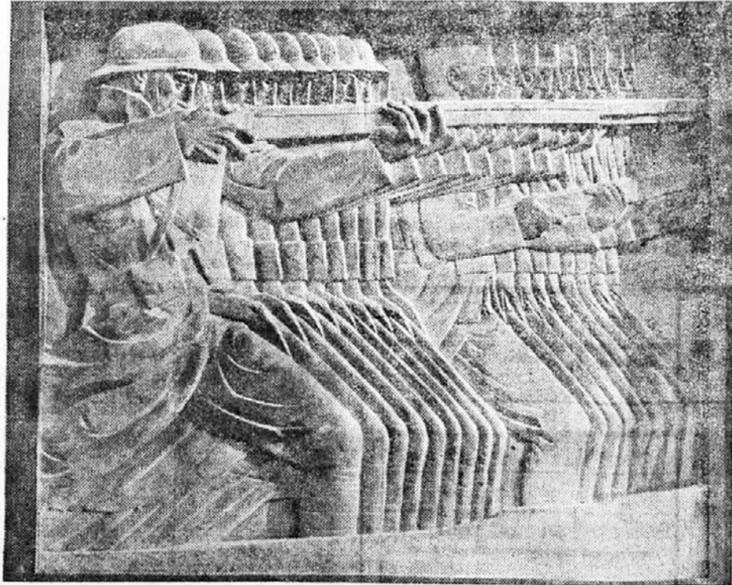
sastavljeni i u Beograd transportovani u dva komada. Mramorni postament visok je oko 7 metara. Za levanje figure utrošeno je 20 hvati drva, dva vagona koksa, 100 kg voska i dva vagona sadre za modele i forme iz gipsa. U samu figuru utrošeno je 5 i po tona bronz.

Izgled spomenika

Ivan Meštrović

Relief prikazuje vojnu pomoć Francuske našem narodu u svetskom ratu

3. da priređuje župske skijaške tečajeve, takmičenja i izlete.

Priredbe, koje su pristupačne također i drugim župama, moraju biti prethodno odobrene od načelnštva Saveza SKJ.

Načelnštvima se prepušta, smatraju li to potrebnim, da osnuju župski skijaški otek, koji se osniva prema propisima, koji važe po poslovniku župskih načelnštava za osnivanje oteka.

e) U Savezu.

Savezni tehnički odbor bira za skijaštvo izvestitelja, koji se brine za organizaciju skijaštva u Savezu. Smatra li savezno načelnštvo potrebnim, osniva skijaški otek po propisima, koji važe za ostale oteke.

Sporazum među Savezom SKJ i Jugoslovenskim zimsko-sportskim Savezom

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije zaključio je sa JZS Savezom sledeći sporazum, prema kojem sva pojedina društva SKJ, koja imaju skijaške oteke, mogu po ovima postati članovi JZS Saveza te takmičiti se u skijanju sa sportskim skijaškim klubovima:

1. Savez SKJ dozvoljava svojim društvima, koja imaju skijaške oteke i koja gaje skijaštvo među naraštajem i decem, da postanu članovi Jugoslovenskog zimsko-sportskoga Saveza.
2. JZS Savez obavezuje se primiti u članstvo također i ona sokolska društva, koja u skijaškom otekstu imaju i manje od dvadeset članova.
3. Savez SKJ biće izvešten o svakom pristupu i o svakom istupu iz JZS Saveza.
4. JZS Savez obaziraće se na prilike u društvima pri oslobadanju ili sniženju doprinosa.
5. Savez SKJ biće kao u upravnom, tako i u tehničkom odboru JZS Saveza primerno zastupan, za sada pak određuje po jednoga člana u upravni i skijaški tehnički odbor.
6. Društva SKJ, odnosno njihovi članovi, ne mogu iskunjavati one dužnosti, koje su u protivnosti sa sokolskim načelima.
7. Skijaška takmičenja, na kojima učestvuju samo sokolski takmičari, nisu podvrgnuta odobrenju JZS Saveza.

Uputstva za vodstvo sokolskog katastra i statistike

Za vodstvo sokolskog katastra i statistike važe od 1. januara 1931. god. sledeći propisi:

A. KATASTAR.

1. Katastralni brojevi.

Savez će u decembru svake godine blagovremeno poslati svim župama toliko katastralnih brojeva, da će imati za celu godinu dostatan broj u zalih. Župe same raspolažu sa njima na način, koji im najbolje konvenira, bilo da ih raspacaju po društvima ili da ih dadu društvima tek posle prijave novog članstva i naraštaja na prijavnom obrascu kat. broj. 2.

Svaki član i naraštajac dobije jednom za vazda jedan katastralni broj, koji mu ostaje pa bilo da istupi i opet pristupi ili da prelazi iz jednog društva u drugo.

Članski katastralni broj sastoji se iz redovnog broja i godišta prvog stupanja u Soko, n. pr. 2802/30; naraštajski katastralni brojevi imaju pored brojeva oznaku N, nato sledi redovni broj i godišta, n. pr. N 523/31. Svi naraštajci i naraštajke, koji su stupili u naraštajke redove, dobiju pored broja godišta 1931., a tek 1932. god. počinje i tu diferencijacija po godinama pristupanja.

Naraštaj prelazi posle svršene 18. godine svog života u članstvo i onda dobije članski katastralni broj.

2. Posao društvenog statističara.

Ako je društvo novo osnovano ili obnovljeno ili do sada još nije pristupilo u članski, odnosno naraštajski katastar, mora društveni matičar najpre sakupiti podatke od društvenog članstva i naraštaja te ih uneti u »Spisak članstva i naraštaja« (obrazac kat. br. 1.). Ovaj spisak izradi se u dvoje i pošalje se na župskog statističara.

Ako je društvo već u katastru, onda se prijavljuje samo novo članstvo i naraštaj i odjavljuje istupilo, pristupilo, brisano, umrlo i isključeno članstvo i naraštaj na »Prijavno-odjavnom obrascu« (kat. br. 2.) i to prijave članstva i naraštaja na jednoj i odjave na drugoj strani dotičnog obrasca. Kao dan prijave smatra se za novo članstvo i naraštaj dan, kada je dotični od odbora primljen u društvo na pokusno doba šest meseci kao član, odnosno kada je primljen i stupa u naraštaj. Prijavno-odjavni obrazac pošalje se župi mesečno jedamput i to tako, da ga župa ima najkasnije do 5. dana u mesecu.

Ako naraštajac(ka) pristupa u članstvo, izvrši se njegova odjava kao

Slovo konzula ČSR brata dr. Resla

Konzul Češkoslovačke republike u Ljubljani, brat dr. Fran Resl, je dne 5. t. m. otpotova na svoje novo službeno mesto u ministarstvu zunanjih zaved u Prago. Ob slovesu je poslao bratu E. Ganglu pismo, ki se glasi:

Dragi brat!

Prišiel je trenutok, ko me dolžnost kliče iz depe Jugoslavije, iz bele Ljubljane, iz vaše bratske sredine nazaj v domovino.

Bil sem in ostanem vedno občudovalec velikega prijateljstva jugoslovenskega Sokolstva do našega naroda in naše domovine in bom povsod podarjal, da samo bratska vdanost in pripravljenost k službi lahko rodi tako ljubezen, katere poglobitvi kličem presrečni

Na zdar!

Z bratskim pozdravom Te prosim, da prednje tolmačiš bratskemu članstvu v slovo.

Dr. Resl.

Brat Gangl je na to pismo odgovoril tako:

Dragi brat!

V posebno zadoščjenje mi je presrečno slovo, ki ga v svojem pismu jemlješ od mene in od vseh naših bratov

in sester. Te Tvoje iskrene poslovilne besede bom najavil našemu članstvu v prihodnji številki »Sokolskega Glasnika«.

Ne morem pa se ubraniti tesnobe nega čuvstva, ki me navdaja ob tem slovesu, ko odhajaš od nas Ti, ki si vedno odkrito kazal svojo bratsko ljubezen do našega naroda in našega Sokolstva.

Uverjen sem, da nam ohraniš svojo naklonjenost v enaki meri tudi na novem svojem službenem mestu v zlati slovanski in sokolski Pragi, ker razdajlja ne more pretrgati vezi bratskih duš. Upam, da se še večkrat vidimo v tej zibelki Sokolstva, kamor vedno hrepene naša srca.

Zelim Ti v imenu nas vseh najpopolnejših uspehov na novem položaju v prepričanju, da Ti spomin na naše bratske odnošaje ostane vedno drag in mil: Ostani zdrav!

Zdravo!

Gangl.

Novi konzul ČSR, brat ing. Josip Sevečik, ki je bil doslej v službi češkoslovaškega poslanštva v Beogradu, je že prevzel svoje nove posle v Ljubljani. Dobro nam došel!

IZ SAVEZA SKJ

Svim bratskim župama!

Beograd, 31. oktobra 1930.

1. Dešava se, da pojedina društva ili, bolje reći, pojedinci u radu na osnivanju četa idu i van svoga društvenog teritorija, zalazeći u rajon drugih društava, gde osnivaju čete tražeći, da se one stave pod njihovu zaštitu, iako su te čete od takvih društava veoma daleko, iako se u njihovoj blizini nalaze i druga društva.
2. Pozitivno znamo, da pojedina sokolska društva, čim osnuju seosku sokolsku četu, izvan toga što izveste župu, izveste mimo župe i političku vlast, tražeći da se sa tim upozna banska uprava.
3. Pojedina društva prave i razne prestavke o tome radu na selu na bansku upravu preko sreskog načelnika, bez da te prestavke šalju preko župe, župu eventualno izveste naknadno o učinjenom.
4. Zakazuju se zborovi u selu, na koje se poziva sreski poglavar, a ne poziva se niko od strane župske

uprave, koja se nalazi, tako reći, u istom mestu, nego se župa naknadno o tome izvešćuje.

Povodom toga, uprava Saveza upozoruje na pravilnik o osnivanju sokolskih četa, koji se ima nadasve poštovati i samo se po njemu rukovoditi. Naročito se skreće pažnja na § 12., da upravu čete može imenovati isključivo društvo, odnosno potvrditi župa. Imenovanja, ili takova postavljenja po pojedincima, posve su isključena.

Savez najodlučnije traži od svih župa, da porade na tome, da se rad na sokolskim četama ne iskorišćuje u lične svrhe, pa bilo to i od zvaničnih lica, jer bi takva praksa bila u budućnosti od štetnih posledica po Sokolstvo.

Sprovođenje organizacije je naša stvar i ona ima da proizlazi iz naše inicijative, pod našim vodstvom i našom upravom. Sve drugo, što je mimo toga ili čak možda protiv dosadašnje prakse i saveznih odredaba i pravilnika, nije sokolsko i ne može imati s nama veze.

Pravilnik

za organizaciju skijaštva

a) U društvima.

Sokolskim društvima preporuča se osnivanje skijaškog oteka, ako je među članovima društva barem 5 skijaša (skijašica). Članovi skijaškog oteka moraju ispunjavati sve sokolske dužnosti (do 26. godine redovito vežbati).

Zadaća je skijaškog oteka:

1. Gajiti skijaštvo i širiti znanje za nimanje među članstvom i sokolskom omladinom;
2. poučavati u skijanju;
3. priređivati skijaška takmičenja, izlete i predavanja;
4. raditi na pojeftinjenju skijanja zajedničkim nabavljanjem skijaških potreština, skrbiti se za snižene vozne cene, zajednička prenočišta na izletima, brinuti se za osiguranje protiv ozleda i t. d.;
5. brinuti se za lekarski pregled skijaša pre takmičenja te za priručnu lekarnu, koju treba za vreme vežbanja nositi uvek sa sobom;
6. paziti, da se izvršavaju svi propisi i upute župskog i saveznog skijaškog oteka;
7. prijavljivati župskom skijaškom otekstu broj svoga članstva, funkcionere i priredbe (takmičenja, izlete) te

statističke podatke o učestvovanju pri skijanju.

Skijaški otek podređen je društvenom prednjačkom zboru. Bira između sebe predstavnika i njegovog zamjenika, tajnika, koji vodi također zapisnik o sednicama oteka te, prema potrebi, druge funkcionere, naročito pak kormilara. Društveni prednjački zbor (načelnštvo) mora da pozove zastupnika skijaškog oteka u prednjački zbor.

Za priredbe, pristupačne također drugim društvima, potrebno je prethodno odobrenje župe.

Privolom župe i nadležnog društva u skijaški otek mogu se primiti također članovi kao i naraštaj iz drugih društava iste župe.

b) U župama.

Sav rad skijaštva u župi usredotočen je u župskom načelnštvu, koje bira izvestitelja, posreduje između Saveza i društava, širi i uređuje skijaštvo u župi, pazi, da se vodi u sokolskom duhu i da se uvek ravna prema ciljevima SKJ. Svrha je u tome župskom načelnštvu naročito:

1. da podupire osnivanje skijaških oteka po društvima;
2. da podupire rad skijaških oteka društava;

V. BOGIČEVIĆ (Tuzla):

Narod pomaže Sokolstvo . . .

Da bih dokumentovao tvrdnju navedenu u jednom od mojih članaka, gde sam rekao, da narod čeni i pomaže Sokolstvo, a da je uzrok svakom neuspehu u nama samima — navešću sumaran pregled prihoda sokol. društava naše župe od osnivanja Sokola kraljevine Jugoslavije do 31. oktobra o. g. — Derventa Din 21.374.60, Maglaj 2818, Bukinje 19.539, Brčko 23.532, Bos. Brod 3207, Kruka 59.820, Tuzla 25.382, Modriča 9370, Janja 156, Građačac 10.357.35, Lukavac 50.893, Doboj 102.219.20, Puračić 342, Zavidović 15.512.50, Ugljevik 19.336, Zvornik 21.910.48, Tešanj 4997.25, Bijeljina 45.958, Teslić 12.555.10, Bos. Šamac 60.084. — Svega je skupljeno Din 508.036.59. Ovdje nisu uračunani prihodi Sokolskih društava Gračanica i Srebrenica, koji nisu poslali izveštaja, niti su uračunane sume izdane za sokolske odore. — Samo Sokolsko društvo Tuzla načinilo je pred slet u Beogradu preko 60 svećanih odora.

Kad se shvati, da je samo severni kraj župe Tuzla prilično imućan, a ostali krajevi da su kao i u ostalim delovima Bosne siromašni, onda potgotovo moramo biti zadovoljni sa rezultatom. — Kakvi su tek prihodi u bogatoj Vojvodini?!

Neka ovo nekoliko brojaka bude svakome potstrek, da jedino nesrećnim i predanim radom možemo narodu, koji izdašno pomaže Sokolstvo, iskazati blagodarnost.

Sokoli ili Sokolci?!

U pojedinim delovima naše države često ćete čuti gde pripadnike Sokola zovu »Sokolci«. — Nije taj naziv ukošenjen samo kod naroda, nego ga srećete često u dnevnoj štampi, a čujemo ga u govorima na skupštinama pa čak i saveznim.

Nije mi namera, da poričem možda zvučnost ili lepotu toga naziva, ali smatram, da bi bilo potrebno, da se taj naziv pored daleko lepšega imena »Soko« — zauvek iskoreni.

Jednoobraznost u svemu, pa i u tome!

Napomena uredništva: Tako mora da bude! Dakle: Soko ili Sokol, a nikako Sokolac! Pa i u pravopisu pazimo na pisanje ovog imena: Soko, Sokol, Sokolstvo, a ne soko, sokol ili sokolstvo! Barem mi Sokoli moramo da pazimo na svoje Sokolstvo!

naraštajca i prijavi ga se na istom obrascu kao novog člana, no sa napomenom: prelazi iz naraštaja u članstvo.

U svrhu evidencije članstva i naraštaja u društvu propisuje se članska i naraštajska kartoteka. Svaki član i naraštajca (ka) dobije jedan kartotečni list (obrazac kat. 3, crvene boje), a društveni statističar sastavi kartoteku po abecedi ili azbuci i to zasebno za muško i žensko članstvo i zasebno za muški i ženski naraštaj. Sve one kartotečne listove bivšeg članstva i naraštaja izdavi se i sastavi takozvani pasivni katastar, a za umrlo članstvo i naraštaj kartotečni se listovi spremaju u arhivu, jer kod rada samo smetaju.

N. pr. Ivan Potokar primljen je za člana društva. Javio se 5. oktobra, primljen je u sednici 12. oktobra. Župi se prijavi na prijavnom obrascu kao početak njegovog članstva 12. oktobar. Pošto društveni statističar mora imati tačne podatke o novom bratu, pozove ga usmeno ili pismeno i ustanovi njegovo ime, prezime, dan i godinu rođenja, dalje, da li je već bio član (SKJ). Ako je već bio član SKJ ili JSS, treba da mu pokaže legitimaciju, gde se mora nalaziti njegov katastralni broj; ako ga ima, onda se upiše stari broj, ako ga nema, tada dobije taj pristupajući član novi broj. Za društveni katastar napiše se za njega novi katastralni list i uvrsti ga se u aktivni katastar pod slovo P.

Dragiša Popović umro je 3. oktobra. On se odjavi župi na odjavnom delu obrasca br. 2. za mesec oktobar, a njegov kartotečni list uloži se u arhivu društva.

Milivoj Osipović istupio je iz društva 15. oktobra. Uzrok istupa je premeštenje u mesto, gde nema sokolskog društva. Njegov istup javi se meseca oktobra župi sa navodom uzroka, a iz društvene kartoteke izuzme se njegov kartotečni list iz aktivnog katastra te ga se metne u pasivni katastar, t. j. u katastar bivšeg članstva. Ako bi se pak desilo, da se opet povrati u društvo, onda se izdavi iz pasivnog katastra njegov stari list i uvrsti ga se opet u aktivni katastar.

Dragica Pavlovićeva premeštena je n. pr. u Prijedor, gde se nalazi Sokolsko društvo. Postupak glede odjave prama župi je isti, ali u primetbu napiše se prestupa u Prijedor. Istovremeno izvesti se dopisnicom novo društvo o njezinom prestupu te se saopšti i katastralni broj dotične članice. Kartotečni list stavi u društveni pasivni katastar.

Milica Poljanska, članica Sokolskog društva na Bledu udala se i nosi novo prezime Podlogarjeva. Dužnost je društvenog statističara da o toj promeni izvesti na obrascu br. 2. župu, a na svojoj kartoteci izvrši potrebnu korekturu imena sestre Poljanske u Podlogarjeve.

Društveni statističar upotrebljava dakle za sav njegov posao samo tri tiskanice, i to:

1. Spisak članstva i naraštaja, kat. obr. br. 1., ako društvo posvema na novo pristupa u katastar ili ako je pozvano od župe ili Saveza da mora ponovno poslati spisak.

2. Prijavno-odjavni obrazac, kat. obr. br. 2. za svakomesečno prijavljivanje i odjavljivanje članstva i naraštaja župi. Treba 12 obrazaca godišnje. Negativni izveštaji otpadaju.

3. Društveni katastralni list, obr. kat. 3. za onoliko članstva i naraštaja, koliko ih broji društvo. Ovih obrazaca mora društveni statističar imati uvek dostatan u zalih. Inače ih dobije kod župe, kojoj ih šalje po narudžbi Jugoslovenska Sokolska Matica u Ljubljani.

3. Posao župskog statističara.

a) Župski statističar je nadzorni organ društvenih statističara.

b) Župski statističar, sakuplja od društava najkasnije do petog svakog meseca prijavno-odjavne obrasce kat. 2., izvodi u župskoj kartoteci korekturu i šalje iste formulare, snabdjevane sa župskim žigom, najkasnije do 10. tog svakog meseca saveznom statističkom uredu u Beogradu, da i ovaj izvede korekturu. Nakon toga će savezna kancelarija odmah vratiti ove obrasce župi tako, da župa zna, da je korektura i kod Saveza provedena.

c) Župski statističar ima vodstvo župske kartoteke, koja se također sastoji iz aktivnog i pasivnog katastra. Za taj posao služe mu žuti kartotečni listovi, obrazac kat. 4. Aktivni katastar obuhvata celokupno članstvo i naraštaj župe razpoređeno zasebno po društvima u abecednom ili azbucnom redu. Pasivni katastar nije uređen po društvima, nego se sastoji iz svih kartotečnih listova onih članova i članica te naraštaja, koji su bili od društava odjavljeni kao brisani, isključeni i istupili. Za mrtve članove i naraštaj vodi se treći, mrtvi katastar posebno. Postupak župskog statističara glede prijavi i odjave je sledeći:

Društva javljaju svako na svom obrascu toliko i toliko novih članova i naraštaja. Župski statističar pogleda najpre u pasivni katastar nije li neko od novoprijavljenih već bio kada član odnosno naraštajac kojega župskog društva. Ako je, onda iz pasivnog katastra izdavi njegov kartotečni list te ga ulaže u aktivni katastar onoga dru-

štva, koje ga je sada prijavilo. Kartotečni list pak mora se opremiti opasnom. Ako pak novoprijavljeni nije bio još nikad naraštajac ili član, t. j. ne nalazi se već u pasivnom katastru, onda se mora za njega napisati nov kartotečni list te ga uvrstiti u aktivni katastar onoga društva, koje ga prijavljuje. Kod odjave postupak statističara je sasvim jednostavan. Ako je dotični član umro, izuzme se njegov kartotečni list iz aktivnog te ga se umetne u pasivni katastar. Članstvo i naraštaj, koji prelaze iz jednoga u drugo župsko društvo, prenese se samo kartotečni list iz starog u novo društvo.

č) Katastralni brojevi. Župski statističar nabavlja svake godine od Saveza izvestan broj katastralnih brojeva za članstvo i naraštaj sa kojima postupuje u smislu tačke 1. ovih uputa.

d) Župski statističar mora svake godine osigurati od JSM u Ljubljani dostatan broj svih potrebnih tiskanica za župu i za župska društva. Jugoslovenska Sokolska Matica će principijelno slati tiskanice samo župi, a župa treba da vodi brigu za svoja društva.

Ako iz župe istupi ili je brisano jedno društvo ili četa, onda župski statističar mora odjaviti Savezu celo društvo ili četvu. U svojoj kartoteci izuzme iz aktivnog katastra celi društveni (čete) konvolut kartoteke i rasporedi ih po abecednom odnosno azbucnom redu po pasivnom katastru.

e) Župski statističar treba da vodi mesečno brojno stanje svoje župe na obrascu kat. 5. kojega mora sam nartati. Uzorak mu je ovaj:

Mesec	Društvo	Aleksandrovo						Bakar						Župa					
		Članstvo		Naraštaj		Ukupno		Članstvo		Naraštaj		Ukupno		Članstvo		Naraštaj		Ukupno	
		m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.	m.	ž.
Stanje 31. XII. 193		52	16	12	10	65	24	21	18	2580	642	311	285	2891	927				
	prijava	7	5	2	3	8	3	2	2	120	50	20	20	140	70				
Januar	odjava	3	1	3	2	10	3	1	—	100	35	10	20	110	55				
	stanje	56	20	11	11	63	24	22	20	2600	257	321	285	2921	942				
Februar																			

4. Savezni statistički otek.

Savezni statistički otek prima od svih župa prijavno-odjavne obrasce kat. br. 2., pregleda ih, vrši kartotečni posao, vidira ih i vraća opet župi. Savez ima isto tri katastra: aktivni, pasivni i mrtvi. Posao mu je isti kao kod župe.

Savezni statističar sastavlja brojno stanje Saveza na osnovu saveznog katastra na formularu kat. 7., a savezna je kartoteka sastavljena od tiskanica kat. br. 6. Uzorak za obrazac kat. 7. je ovaj:

Mesec	Društvo	Članstvo			Naraštaj			Dece			Pripadnici		
		m.	ž.	ukupno	m.	ž.	ukupno	m.	ž.	ukupno	m.	ž.	ukupno
		Stanje 31. dec. 193	52	16	68	12	10	22	32	30	62	196	56
	prijava	7	5	12	2	3	5	7	5	12	16	13	29
Januar	odjava	3	1	4	3	2	5	4	1	5	10	4	14
	stanje	56	20	76	11	11	22	35	34	69	112	65	177
Februar													

Za katastar propisanih je dakle ukupno sedam tiskanica i to za društva i čete tri, za župu i Savez po dve.

B. STATISTIKA.

1. Statistički posao u društvu.

Vode društvenog rada, načelnik i prosvetar imaju voditi računa o radu njihovih odeljenja. Načelnik razdeli svim prednjacima i prednjacima, koji vode vrste bilo članstva, naraštaja ili dece, svakog meseca u početku statistički formular br. 8., koji važi za jedan mesec i mora da se tačno vodi. Koncem meseca dužnost je društvenog statističara da od načelnika i prosvetara dobije sve podatke, kako bi mogao ispuniti mesečnu statističku tiskanicu br. 9., tako zvani »Društveni mesečni izveštaj« za župu, od kojih izveštaja ima dobiti od župe početkom svake godine čitav svesak za 12 meseci. U svesku ima 24 formulara i to za svaki mesec po dva, jedan perforisani, tako da se sa indigo hartijom pravi kopija; perforisani deo se otpo šalje župi, original ostaje društvu. Koncem godine je onda lako sataвити na osnovi mesečnih izveštaja godišnji izveštaj. Osim toga, dužnost je društvenog statističara da sastavi jedamput godišnje i to koncem meseca septembra »Mali statistički izveštaj za sokolski kalendari«, obr. br. 10., a svake godine po stanju 31. decembra »Veliki statistički izveštaj«, obr. br. 11.

2. Statistički posao u župi.

Na osnovu društvenih mesečnih izveštaja sastavlja po uvidu župskog načelnika i prosvetara župski statističar »Tablicu za prosvetni rad«, obr. 12. za dotični mesec, a svaka tri me-

seca na obrascu br. 13. »Župski trome- sečni prosvetni izveštaj« za saveznog prosvetara.

Svi mali i veliki statistički izveštaji šalju se od društava na župe tačno ispunjeni. Župski statističar ih mora ispitati te u slučaju nepravilnosti odmah vratiti dotičnom društvu na ispravak. Mali statistični izveštaji šalju se od župe izravno uredniku »Sokolskog kalendara«, kod velikih izveštaja, koji se izpunjavaju u troje, pripada original društvu, jedna kopija se šalje župi za njezin arhiv, a treći primerak sakupljaju župe te ga šalju saveznom statističaru, kako bi ovaj mogao izraditi celokupnu saveznu statistiku.

Opšte upute statističkega oteka Saveza SKJ.

1. Sva društva i čete moraju da pošalju u smislu »Uputstva« član A, tačka druga na obrascu 1. tačan spisak svog naraštaja u dva primerka nadležnoj župi, a po stanju od 31. decembra 1930. god. Rok do 31. januara 1931. Župe rasposlaće na vreme svim društvima naraštajske katastralne brojeve za 1931. god. i potrebne tiskanice.

2. Župski statističari neka naruče sve potrebne obrasce za sva župska društva kod Jugoslovenske Sokolske Matice u Ljubljani, Narodni dom, koja će izvršiti novu nakladu svih tiskanica, odnosno ih ima već u zalih.

3. Od 1. februara 1931. dalje, postupak je kod prijavljivanja i odjavlja-

nja naraštaja isti kao kod članstva. Upotrebljava se isti obrazac.

4. Za 1930. god. izvršice se »Velika statistika Saveza SKJ« po stanju od 31. decembra 1930. god. Župe neka naruče od JSM potrebni broj »Velikih statističkih izveštaja«, vodeći pri tom računa, da svako društvo mora da ispunji po tri kopije gore imenovanog izveštaja. — Društva moraju statističke izveštaje vratiti njihovoj župi do 31. januara 1931. god. — Svaka sokolska četa ispunja isto po tri primerka »Velikog izveštaja«, kako bi se mo-

gao postići tačan iskaz svih sokolskih četa u zemlji. Sokolske čete vratiti njihove izveštaje župi putem njihovih matičnih društava.

5. Primetbe za katastar članstva i naraštaja:

a) Svi dosadašnji katastralni brojevi bivšeg Jugoslovenskog Sokolskog Saveza važe i dalje.

b) Ime i prezime svakog člana i naraštaja treba da bude pisano čitko i tačno. Ako se pak fonetički izgovara drukčije nego li se piše, neka se primeti, kao n. pr. Jovan Philipps (Filips). Franjo Cargnelutti (Karnjelutti), Ante Weissenberger (Vajsenberger) itd.

c) Podaci o svakom članu i naraštaju moraju da budu apsolutno tačni što se tiče imena, prezimena, zvanja, rođendana, stupanja prvi put u Soko, dan prijema u društvo, koje ga poslednje prijavlja, katastralni broj itd.

č) Na prijavno-odjavnom obrascu društveni statističar svakog meseca uneti će ukupno stanje članstva naraštaja i dece.

d) One župe, koje dosada još uvek nisu sprovodile katastar kako je to propisano, moraju učiniti sve, da se to pitanje jedamput konačno uredi.

e) Sokolska je dužnost svih statističara, da sve izveštaje tačno i blagovremeno pošalju nadležnoj instanci. Statistika mora da bude verna slika društvenog života u svakom pogledu. Nije sokolski, ako neka društva ulepšavaju njihov nerad sa nereálnim podacima, time samo štete sebi samima, a nikako ne koriste celokupnosti.

f) Savezni statistički otek priprevan je, da br. župama razjasni ovu ili onu stvar, koja im ne bi bila jasna. Župski statističari neka po potrebi sazovu sastanke društvenih statističara u župskom sedištu ili po okruzima te neka im tačno objasne sva uputstva za vodstvo katastra i statistike.

g) Savezni statistički otek izvrši-

će po društvima revizije njihovog katastralnog i statističkog poslovanja.

Beograd, dne 1. novembra 1930.

Tajnik: I. zam. starešine: Ante Brozović. Engelbert Gangl. Pročelnik stat. oteka: Mihajlo Lukić.

Sokolska poljoprivredna izložba u Gacku

Dne 19. oktobra o. g. je Sokolsko društvo u Gacku održalo svoju I. poljoprivrednu izložbu. Na toj je izložbi trebalo da se pokaže, što je Sokolstvo dosad učinilo u pravcu ekonomskog podizanja našeg sela.

Očekivalo se dosta, jer je gatačko Sokolsko društvo u svoj rad na selu unelo mnogo ljubavi i oduševljenja. Ali rezultati su prešli sva očekivanja. To nije više bila izložba, nego jedna manifestacija i vedri trijumf seoskog Sokolstva.

svim prisutnim Sokolima okolo čitave izložbe poučavajući i tumačeći svaku stvar posebno. Njegovo je tumačenje primljeno od svih prisutnih Sokola sa mnogo pažnje i razumevanja.

Čitav dan je sokolana bila dubokom puna. Neprestano su dolazile grupe građana i seljaka, da vide i da se oduševljeni vrate.

Posle podne je bila podela nagrada. Nagradene su sve čete i mnogi pojedinci. Prvu nagradu je dobio brat Trifko Miličević iz Nadinića, a drugu

Sokolska poljoprivredna izložba u Gacku

Izložilo je ukupno 46 izlagača iz svih sedam četa gatačkog sreza. Izlagani su svi poljoprivredni produkti, koji ovde uspevaju, a naročito oni, koji u Gacku nisu sijani, dok nisu uvedeni posrestvom vredne mostarske Sokolske župe. Izlagana je: repa, kupus, blitva, krstola, kukuruz, grah, tikva, svako povrće, pa najposle i soja. Bilo je i radova kućne industrije, kao: grabalja, vila, stolica, drnda itd.

Iako je izložba održana u skromnom obimu, iznenađenje je bilo ogromno, jer se svak čudio, da i u Gacku mogu uspevati plodovi, koji su izloženi. Ovog puta je došla od pravog izražaja snaga i vrednost organizacije.

Izložbu je uredio brat linž. Mahmut Balić, upravnik ovdajšnje poljoprivredne stanice sa mnogo pažnje i ukusa. Njemu je mnogo pomogao i brat Đuro Popović, pa im obojici Sokolsko društvo u Gacku duguje veliku zahvalnost.

Izložbu je otvorio u 10 sati pre podne brat Četko Dedić, sreski načelnik i prosvetar Sokolskog društva u Gacku. Iza njega je održao poučno predavanje brat Balić, prošavši sa

brat Hamid Fazlagić iz Kule Fazlagića.

Neobično je bio simpatičan gest naših svesnih seljaka-Sokola, kad izjavije, da izložene plodove ne će vratiti kući, nego ih pokloniše »Prosvetici« za konvikt u Mostaru.

To je izazvalo brata Dedića da održi jedan temperamentan govor i izrazi čestama sokolsku zahvalnost na disciplini, redu, marljivosti i plemenitosti. Njegov je govor završen burnim poklicima Kralju i Sokolstvu.

Sa izložbe je poslan brzojavni pozdrav banu g. Krsti Smiljaniću i izražena velika zahvalnost na pripomoći, koju je banovina dala Sokolskom društvu u Gacku za održanje ove izložbe.

Moralni uspeh, koji je polučilo Sokolstvo ovom izložbom je ogroman. Iza dugog i napornog rada, došli su vidljivi rezultati. Iza sleta u Beogradu, ovo je drugi, jednako važan uspeh na drugom polju. Sokolstvo je danas u gatačkom srezu toliko uhvatilo maha, da mu se više ništa ne može isprečiti na njegovom putu progresa.

R. G.

Za majku pokojnog brata Maleja

Nastojanjem Saveza SKJ uspeo je, da su gospodin Pretsednik kraljevske vlade i gospodin Ministar prosvete odobrili majci pokojnog brata Maleja od dana 1. aprila 1931. stalnu doživotnu mesečnu potporu, kojoj joj je osigurano skromno življenje. Gospodinu Pretsedniku vlade i gospodinu Ministru prosvete u ime majke smrtno nastradalog brata neka je bratska hvala!

Po smrti brata Maleja isplatio je Savez njegovoj majci 10.000 Din, Ljubljanski Sokol sakupio je za nju 15.400 Din, Sokol Ljubljana I — Tabor 6090 Din, Sokolsko društvo Celje 5749 Din; ukupno 37.239 Din.

Poziv

na skupštinu Saveza nastavnika(ica) gimnastike, koja će se održati dne 8. decembra o. g. u 8 sati ujutro u trećoj muškoj gimnaziji u Beogradu.

Dnevni red:

1. Otvorenje skupštine.
 2. Izveštaj uprave.
 3. Izveštaj o sletu.
 4. Promena pravila.
 5. Pismeni predlozi sekcija i po jedinaca.
 6. Biranje nove uprave.
 7. Eventualije.
- Pismene predloge treba poslati deset dana pre skupštine.

Pretsednik: Ante Tadić.

Pozdravi Savezu SKJ

Varšava. Potvrđujemo primitak Vaše depeše, zahvaljujemo i dodajemo bratske sokolske pozdrave. Zdravo! Czolem! — Za Savez brat Zamojski.

Bajmok. Sa skupštine novo osnovane sokolske čete u Bajmoku šaljem bratski pozdrav. Zdravo! — Staja Stajić, deneral.

Vel. Kapanica. Sa prvog svog sokolskog sastanka 26. oktobra u Velikoj Kapanici javljam vam se sa sokolskim pozdravom našem starešini Njegovom Visočanstvu prestolonasledniku Petru. Zdravo! — Odbor.

Uljinja. Osnivajući Sokolsko društvo Uljinja, srez belocrkvanski, pozdravljamo Savez obećavajući, da ćemo u našem radu biti rukovodeni najvišim principom za kralja i otadžbinu. Zdravo! — Starešina Dušan Kerek, tajnik Bulić Veljko.

Bos. Petrovac. Sa svečanog otvaranja Sokolske čitaonice Sokoli bos-petrovački pozdravljaju Vas i kliču sokolski: Zdravo! — Starešina Sekanin, tajnik Janac.

Bos. Samac. Članstvo župe Tuzla pozdravlja Savez sa velike svečanosti otvorenja prvog Sokolskog doma u župi Tuzla Petra Velikog Oslobođenca u Bos. Samecu. Zdravo! — Starešina župe Petrović, starešina društva Bos. Samac Malić. Njeguši. Prilikom osnivanja Sokolskog društva u Njegušima, mestu rođenja velikog Njegoša, kličemo: Zdravo! — Starešina župe Milošević, starešina Kotor Marčić, starešina Cetinja Bauček, pretsednik opštine Otsević, pretsednik zbora Petrović.

Subotica. Osnivajući sokolsku četuju na Bikovu kraj Subotice pozdravljamo starešinstvo Saveza obećavajući, da ćemo u našem radu na krajnjem severu mile Jugoslavije biti rukovodeni svakom Sokolu najvišim principom: Sve za kralja i jedinstvenu veliku Jugoslaviju! — Starešina Tonković.

Sučurac. Danas blagoslovismo naš društveni barjak, koji ćemo neokaljan čuvati i pod njim se boriti na ugled poznijim pokolenjima na strah neprijateljima na slavu naše nacije i Karađordeva Doma! Zdravo! — Sokolsko društvo.

Brat društveni prosvetar Miloje Aranički održao je veoma lepo predavanje o bratstvu čehoslovačkog i jugoslovenskog naroda, koje je bilo popraćeno sa iskrenim oduševljenjem nakon čega je otpetvana čehoslovačka himna.

Prisutni delegati pridružili su se ovoj svečanosti sa nekoliko toplih reči, nakon čega je otpetvana naša himna »Oj Slaveni«.

Posle ovoga nastavila se je narodna veselica.

KNJIGE I LISTOVI

SOKOLSKI RAD ZA ČEHOSLOVAČKO-JUGOSLOVENSKO IZBLIŽENJE.

U časopisu »Čehoslovensko-jugoslovenska Revue«, koja je ove godine počela izlaziti u Pragu, donosi u 1. broju članak brata Vincenca Štěpánka, zam. staroste ČOS. »Sokolská práce pro sblíženi čehoslovensko-jugoslovenské«. Sa veoma uverljivim rečima govori brat Štěpánek u tom članku o velikim uspesima našeg zajedničkog rada i na koncu veli: »S tim starijim dubokim poznavanjem, s tim davnim i tradicionalnim vezama s narodom, sa svojim vlastitim širokim mogućnostima bratske uzajamnosti i saradnje pridružuje se Sokolstvo ljudima Čehoslovačko-jugoslovenske lige za sblíženi obiju naroda i hoće da bude njen verni i trajni saradnik«.

To je prava reč, dana na pravom mestu i u pravom času. —eg—

»OTAZKA MENŠIN MEZI ITALII A JUGOSLAVII«.

Tako nosi naslov brošura, koju je izdao i raspolalo predsedništvo ČOS među svoje članstvo, da ga upozna sa prilikama naših manjina u Italiji. Studija je pisana stvarno i potkrepljena sa takovim statističkim materijalom, da ga ne može nitko poreći. I taj materijal govori i vapi za pravica naših narodne manjine. Bratska ČOS učinila

nam je time veliku uslugu: otvorila je slobodni pogled na neizdržive prilike, u kojima gine naš narod pod tudim jarmom. Bratska joj hvala! —eg—

SOKO NA JADRANU.

Glasnik Sokolskih župa Split, Šibenik-Zadar i Sušak-Rijeka. Izšao je 10. broj sa sledećim sadržajem: Živila župa Sušak-Rijeka! — Marko Triva (Šibenik): Vjernost za vjernost. — Dušan M. Bogunović (Zagreb): Zakon svesti — zakon moranja. — Petar M. Mrklić (Split): Pravo i dužnost kritike u Sokolstvu. — Obrazovanje učitelja gimnastike u Francuskoj. — Okružni slet i razviće barjaka u Kaštel-Sučurcu. — Za našu djecu i naraštaj: Jos. A. Kraljić (Split): Smrt. — Josip Boko (Sinj): Kako je plakao Soko... — Vijesti iz župe Sušak-Rijeka. — Vijesti iz župe Šibenik-Zadar. — Vijesti iz Sokolske župe Split. — Iz dnevnoga života.

»Prosveta«, list za zabavu, pouku i prosvetavanje. Sarajevo. Broj 11. za novembar.

»Učitelj« u školi i u narodu. Dubrovnik. Broj 10.

»Vesnik srpske crkve«. Organ Srpskog pravosl. svešt. udruženja. Beograd. Broj septembar-oktobar.

»Mornar«. Poučni i zabavni list za pomorski svet. Broj 11.

Jugoslovenska Sokolska Matica

Da bi se što bolje pospešio razvoj sokolske književnosti na području Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, odlučila je Jugoslovenska Sokolska Matica da počne sa izdavanjem »Sokolske knjižnice«, od koje će još tokom 1930. godine izići prva tri sveska, koja su već u tisku.

III. svezak: E. Gangl, O sokolskoj ideji;

II. svezak: Ing. Lado Bevc, Sokolsko prosvetno delo;

III. svezak: Dr. Miroslav Tyrš, Naš zadatak, smer i cilj.

Točniji podaci toga pothvata biće obrazloženi u I. svesku.

Da omogućimo nabavu »Sokolske knjižnice« najširim sokolskim krugovima, odredili smo svakom svesku izvanredno nisku cenu po 3 Din.

Na informaciju pripominjemo, da će I. i II. svezak izići na slovenačkom,

a III. svezak na srpsko-hrvatskom jeziku.

Oblik je priručan, oprema ukusna. Pozivamo bratske župe, društva i pojedince, da se u obilnom broju prijave sa običnom dopisnicom. Priporučljivo je radi smanjenja troškova i poštarine, da se prijavi više naručenika pod skupnim naslovom (n. pr. Sokolsko društvo Skoplje naručuje 50 primeraka I. sveska, 50 primeraka II. sveska i 100 primeraka III. sveska »Sokolske knjižnice«. Novac se doznajuće odmah po primitku knjiga putem priložene pološnice). Naš naslov je: J. S. M., Ljubljana, Narodni dom.

Rasposiljanjem »Sokolske knjižnice« počinjemo 1. decembra o. g.

Zdravo!

U Ljubljani, 7. novembra 1930.

Jugoslovenska Sokolska Matica.

IZ ŽUPA I DRUŠTAVA

ŽUPA BANJA LUKA

SOKOLSKO DRUŠTVO BOS. PETROVAC.

Svečano otvorenje sokolske čitaonice.

5. oktobar o. g. ostaće nam svima u živoj i ugodnoj uspomeni. Ranim jutrom istog dana opazilo se po gradu neko veselje raspoloženje, nego obično i odobralo se našim mladom i agilnom Sokolskom društvu, koje je osnovano pre kratkog vremena, a evo danas otvara i svoju čitaonicu.

Oko 11 sati toga dana iskopili se pred sokolskom čitaonicom predstavnici vlasti, delegati sviju mesnih društava i stariji odbornici i članovi Sokola. U to vreme sastali se u školskom dvorištu Sokoli vežbači, naraštaj i deca, te su pod vodstvom brata z. načelnika Šarića i starešine br. Sekanina došli pred čitaonicu, gde je br. Sekanina održao o Sokolstvu lepo i uspešno predavanje.

Nakon toga ušli su u čitaonicu

odbornici Sokola, predstavnici vlasti i delegati mesnih društava i tu se duže vremena ugodno zabavili, a najviše se pretresalo pitanje o potrebi gradnje Sokolskog doma.

Posle 14 dana opet nas iznenadiše Sokoli sa svojom lepom priredbom. Na 19. oktobra održaše Sokoli selo sa predavanjem o 10 godišnjici plebiscita u Koruškoj i sa lepo uvećanim sokolskim vežbama. Brat Sekanina održao je i ovaj put vrlo lepo i uspešno predavanje, a br. Šarić uvećao je Sokole vežbače i decu za ovo kratko vreme vrlo lepo i pokazao da se i za kratko vreme može puno učiniti, kad se vaļljano i marljivo radi.

Ovim prvim sokolskim poselom, kao i otvaranjem sokolske čitaonice pokazaoše naši mladi Sokoli, da će ubrzo visoko poleteti i biti sa ostalom braćom Sokolima na diku i ponos svog prvog starešine Nj. Vis. prestolonaslednika Petra. Zdravo!

ŽUPA BEOGRAD

SOKOLSKO DRUŠTVO ST. PAZOVA.

Dne 25. oktobra i naše je društvo svečano proslavilo dan oslobođenja bratskog čehoslovačkog naroda. Ova svečanost priređena je u sali hotela »Petrović«, koja je bila iskićena čehoslovačkim i jugoslovenskim zastavama, kao i slikama Nj. Vel. Kralja i prezidenta Masaryka, te starešine Nj.

Vis. prestolonaslednika Petra. Slike su bile veoma lepo okićene s ievćem.

Ovoj svečanosti prisustvovali su predstavnici mesnih nacionalno-kulturnih ustanova. Svečanost je počela sa državnim himnom, koju je otpetvalo naše pevačko društvo »Gusle«, zatim je brat starešina otvorio svečanost i lepim rečima istakao značaj proslave, te pozdravio delegate društava.

ŽUPA LJUBLJANA

POZIV NA SEJO ZBORA DRUŠTVENIH NAČELNIKOV.

Načelnništvo Sokolske župe Ljubljana sklicuje sejo zbora društvenih načelnikov u nedelju, dne 23. novembra 1930. ob 9. uri jutraj u desni gornji dvorani Sokolskega društva Sokola I. na Taboru.

Dnevni red:

1. Poročilo br. načelnika.
2. Poročilo s. načelnice.
3. Društveni javni nastopi.
4. Določitev programa za I. 1931.
5. Organizacija smučarstva.
6. Raznoterosti.

Vse društvene načelnike i načelnice bratsko pozivamo, da se seje zanesljivo udeleže.

Zdravo!

Župni načelnik: A. Vrhovec.

ŽUPA MARIBOR

SOKOLSKO DRUŠTVO KRIZEVCI PRI LJUTOMERU.

Dne 28. oktobra t. l. se se je vsa Jugoslavija radovala z bratsko čehoslovaško 12letnice osloboditve. Z geslom »Zvestoba za zvestobo« smo zvezani u veselih i žalostnih časih z brati Čehoslovaki, zato smo tudi njih praznik praznovali tudi Jugosloveni u lepim slavjem. Tudi naše malo društvo je priredilo ta večer skromno čehoslovaško proslavo u društveni sobi, ki je bila slavnostno okrašena z našo in čehoslovaško zastavo ter slikami prezidenta Masaryka in Nj. Vel. kralja Aleksandra. Obisk je bil s strani sok. članstva prav zadovoljiv, popolnoma pa so odpovaldele svojo prisotnost občine, gasilna društva i Bralno društvo — iz jokolša našega društva. S tem so omenjeni pokazali, da jim za jugoslovensko delo ni mar niti za katerokoli pozitivno delo. Dokler stara predšestjauarska miselnost ne podleže novi samo jugoslovenski — toliko časa ne izgleda na deželi za skupno delo!

V programu gornje proslave je bilo troje predavanj (o zemljepisnem i zgodovinskem razvoju CSR, o Sokolstvu u CSR i spominu na slovenski Korotan), ki jih je članstvo pažljivo poslušalo.

Sledilo je nato poslovlje br. društvenega prosvetara i u voditelj moškega naraščaja Borka Franca, ki odhaja k vojakom. Društveni starešina br. Španger mu je izrekao zahvalo u imenu uprave, a br. Tratar u imenu prednjačeka zbora i telovadcev.

S petjem naših narodnih nacionalnih pesni i himen je društvo zaključilo kar najdostojneje skromno proslavo.

ŽUPA MOSTAR

SOKOLSKO DRUŠTVO METKOVIĆ.

Dana 28. oktobra o. g. proslavilo je naše društvo u Metkoviću godišnjicu oslobodenja Čehoslovačke Republike. Proslava je održana u Sokolani u 11 sati. Uz brojno građanstvo i škole, prisustvovali su svi predstavnici državnih ustanova, opštine, društava i korporacija. Proslavu je otvorio starosta Sokola brat Josip Lujak. Iza njega je govorio brat Ivo Gabrić i u vrlo jezgrovitom govoru prikazao je istorijat borbe bratskog čehoslovačkog naroda za slobodu. Završujući govor pozvao je sakupljene, da trokratnim »Živio« pozdrave bratski čehoslovački narod, njegovog prezidenta T. G. Masaryka i Njeg. Vel. Kralja Aleksandra, što su svi prikutni s velikim oduševljenjem prihvatili. Iza toga starešina brat Lujak zahvalio se je sa par reči lepom i brojnom odazivu i zaključio proslavu trokratnim »Na zdar« bratskom čehoslovačkom narodu. V. G.

ŽUPA SKOPLJE

PROSLAVA ČEHOSLOVAČKOG DANA.

Da bi dali oduška svojim bratskim osećajima prema čehoslovačkom narodu, skopski Sokoli proslavili su 28. oktobra tekuće godine dan oslobodenja čehoslovačkog naroda.

Svečanost je održana u »Sokolskom domu«, skromno, ali ukusno okićenom, naročito sa čehoslovačkim i jugoslovenskim zastavama. Na počasnom mestu isticala se slika predsednika Čehoslovačke Republike Masa-

PRVA SRPСКА PARNA ПИВАРА

БОРЂЕ ВАЈФЕРТ А. Д. У БЕОГРАДУ

производи своја чувена пива бело „Експорт“ и црно „Св. Борђе“ која се продају у бурадима и флашам

Телефони пиваре 355 и 3410 • Телефон Стоварница у Београду 582

ryka, a pored ove slike Nj. Vel. kralja Aleksandra I. i Nj. Vis. Prestolonaslednika Petra. Dvorana je bila dupkom puna, a tako isto i prostrana galerija. Od zvaničnih predstavnika bili su prisutni: gospodin Živojin Lazić, ban Vardarske banovine; gospodin general Vojslav Katanić, kao zastupnik Komandanta III. Armijske oblasti; gospodin kmet Trojan Živković, kao predstavnik skopske opštine; gospodin Vladimir Znojemski, čehoslovački konzul sa svojim sekretarom, gospodom i kćerkom.

Tačno u 20.30 zamenik župskog starešine brat Dragutin Vulićević otvorio je zajedničku svečanu sednicu župske i društvene uprave, sa lepim i jezgrovitim govorom, zatim je pročitao sledeću depešu, koja je upućena Čehoslovenskoj Obci Sokolskoj, Prag: »Iz zenice jugoslovenske, grada Skoplja, Sokoli Južne Srbije čestitaju braći i sestrama Čehoslovacima dan oslobodenja, ključići: Na zdar! Zamenik starešine Vulićević.«

Svečana sednica završena je sa pozdravom bratskim narodima i njihovim vodama čehoslovačkom i jugoslovenskom himnom, koje je odsvirao orkestar skopske učiteljske škole, pod vodstvom člana župske uprave brata Alojza Sokolovskog.

Zatim je prosvetar Sokolskog društva Skoplje, profesor br. Milan Jova-

nović, održao predavanje o bratstvu jugoslovenskog i čehoslovačkog naroda. U svojoj besedi izneo je razne lepe istorijske činjenice, kojima se dokazuje bratstvo i ljubav između naših dvaju naroda.

Koncertni deo bio je izveden na opšte zadovoljstvo. Divne narodne pesme, koje je izvodio mešoviti horskopskog pevačkog društva »Vardar«, pod vodstvom horovode g. Josifa Brnobića, oduševile su publiku. Solo pevane slovenske pesme od strane gospode Vulićević Line, supruge zamenika župskog starešine, koju je pratila na klaviru gospoda Gamlijel, po zdravljenje sa burnim aplauzima. Isto tako oduševljeno je pozdravljena gospoda Elfrida Gamlijel, koja je izvodila sem toga Vals od Dvorčaka sa virtuoznom savršenošću. Veliku radost nam je izazvala sa svojom českom deklamacijom mlada Čehinja Božena, keji gospodina konzula Znojemskog. Razne sokolske vežbe, koje su izveli naraštajci i naraštajke Sokolskog društva Skoplje, kao i učenici i učenice Učiteljske škole, ostavile su na publici najlepši utisak.

Posle koncertnog dela, koji je uspeo u punom smislu, nastalo je sokolsko veselje i igranka, uz prijatne zvukove orkestra Učiteljske škole. — B.

ŽUPA SUŠAK-RIJEKA

IZVEŠTAJ O 10 GODIŠNJICI KORUŠKOG PLEBISCITA.

Prema raspisu br. Saveza naša je župa svojom okružnicom br. 37 pozvala župska društva, da prigodom 10 godišnjice koruškog plebiscita prirede doličnu manifestaciju za našu braću, koruške Slovence, koji zlom sudbinom ostođoše pod tuđinom. Okružnici priložili smo prigodan sastavak u obliku govora pred vrstom pozivajući br. društva da barem taj govor održe, ako ne budu mogla prirediti veće priredbe.

Župskom su se pozivu odazvala većina društava, koja su tom prigodom priredila ili akademiju ili predavanje ili barem kratki govor pred vrstom.

Do danas primismo o tom ove kratke izveštaje: Bakar: održana 11. o. m. akademija s predavanjem, prigodnim pevanjem, deklamovanjem prigodnih pesama i živom alegoričkom slikom. Predavanje održao društveni prosvetar br. Bučan. Baška: održana 12. o. m. matineja s predavanjem i prigodnom deklamacijom. Predavao društveni starešina br. Katarinić. Crikvenica: održana 11. o. m. svečana akademija s predavanjem, vežbom naraštaja, deklamovanjem prigodnih pesama i solo pevanjem. Predavanje održao društveni načelnik br. Jazbec. Gospić: održan 10. o. m. govor pred vrstom. Govorio društveni prosvetar br. Ružić. Novi Vinodolski: održano 12. o. m. javno predavanje. Predavao zamenik društvenog prosvetara br. Harapin. Otočac: održana 12. o. m. matineja s predavanjem. Predavao br. Vidmarić. Rab: održano 10. o. m. predavanje. Predavao društveni prosvetar br. Zukić. Senj: održano 12. o. m. javno predavanje za članstvo i građanstvo. Predavao društveni starešina br. Rivošević. Sušak-Rijeka: održan 10 i 11. o. m. govor pred vrstom pojedinih kategorija. Govorio društveni prosvetar br. Mihajlović. Trsat: održano 13., 14. i 15. o. m. predavanje pred pojedinim kategorijama. Predavao zamenik društvenog prosvetara br. Verša. Zamet-Kantrida: održano 11. o. m. predavanje. Predavao društveni prosvetar br. Pilepić.

Župski prosvetar.

POZIV

na sednicu župskog prosvetnog zbora, koja će se održati u nedelju, dne 7. decembra o. g. u 10 i pol sati u župskim prostorijama (Sokolski dom, I. kat desno) u Sušaku s ovim dnevnim redom:

1. Pozdrav i izveštaj župskog prosvetara.
2. Izveštaj društvenih prosvetara o stanju u društvima.
3. Organizovanje prosvetnog rada u župi.
4. Slučajnosti

Pozivamo braću društvene prosvetare, odnosno njihove zamenike, da ovoj sednici bezuvetno svi prisustvuju.

Uputavam naročito na tačku 2. dnevnoga reda, po kojoj treba da br. društveni prosvetari podnesu iscrpan i tačan izveštaj o stanju u njihovom društvu. Taj izveštaj neka sastave prema posebnom upitnom arku (pitanjima) što će ih društva dobiti i neka ga do 25. o. m. dostave župskom prosvetnom odboru.

Zdravo!

Starešina: Ivo Polić v. r. Prosvetar: Ivan Ivančić v. r.

ZUPSKI PREDNJAČKI TEČAJ.

Po zaključku sednice zbora društvenih načelnika od 12. oktobra o. g., a po odobrenju župske uprave, održaće se u mesecu decembru u Sušaku 15dnevni župski prednjački tečaj, u kojem će se polaznicima podati temeljno idejno i tehničko potrebno znanje, kojim će se moći usposobiti za društvene prednjake. Načelnstvo župe svojom okružnicom br. 9 pozvalo je župska društva, da do 20. novembra prijave učesnike tečaja. Polaznici treba da su dobri vežbači, ma i početnici, i da u vremenu pre početka tečaja sa pažnjom pročitaju knjigu br. dra. J. Bedekovića »Neiscrpiya grada za pripremu sokolskih prednjaka«.

ZUPSKI ZBOR.

Po zaključku sednice župske uprave, a na predlog župskog P. O., sastaje se u mesecu decembru u Sušaku na sednicu župski prosvetni zbor i to uoči početka trodnevne župske prosvetne škole i župskog prednjačkog tečaja, dne 7. decembra u 10 i pol sati. Župski prosvetni zbor sačinjavaju članovi župskog P. O. i svi društveni prosvetari, odnosno njihovi zamenici, a zadaća mu je: da svojim većanjem i zaključcima pripomogne župski P. O. u njegovom prosvetnom delovanju. Očekuje se, da će na tu sednicu pridoći delegati svih župskih društava, jer će se na njoj utvrditi sporazumno smernice i opseg budućeg prosvetnog rada u našoj župi.

ZUPSKA PROSVETNA SKOLA.

Na predlog župskog P. O., a po zaključku župske uprave, održaće se u našoj župi u decembru trodnevna župska prosvetna škola i to uoči župskog prednjačkog tečaja, a neposredno iza sednice župskog prosvetnog zbora. Škola će započeti dne 8. decembra, a trajaće do uključivo dne 10. decembra. Program škole biće u glavnome onaj isti, što ga je bio utvrdio godine 1929. bivši savezni P. O. — U tu školu treba da svako društvo na području župe Sušak-Rijeka pošalje barem po jednoga polaznika, po mogućnosti mladega prednjaka, Prednjačkog pripravnika ili člana društvenog P. O. Budući da se ta škola drži neposredno pred održavanjem župskog prednjačkog tečaja, poželjno bi bilo, da svi polaznici toga tečaja stignu u Sušak još u toku nedelje, dne 7. decembra, i da prisustvuju svim časovima župske prosvetne škole. Z. p.

SOKOLSKO DRUŠTVO BAKAR.

Dne 11. oktobra priredilo je ovd. Sokolsko društvo tihi, ali svečanu komemoraciju koroškog plebscista sa obilnim programom. Tom prigodom je društveni prosvetar potsetio na važnost ovog tužnog momenta iz naše najnovije istorije, setivši se ujedno plemenitih Sokolovunaka, koji dadeše svoj život za oslobođenje Koroške. Iza toga sledile su deklamacije, u kojima je izražena bol radi gubitka Koroške. Komemoracija je završena pevanjem i živom slikom, 'kojom je prikazan položaj i stanje današnjeg koroškog Slovenca i bol Jugoslavije.

Dne 18. oktobra održalo je ovd. Sokolsko društvo svoje I. selo u ovoj sezoni, te pozdravljajući i otvarajući selo, društveni prosvetar izrekao je nekoliko reči o koristi ovih posela. Iza toga se razvila animirana zabava. Iako poset nije odgovarao očekivanju, ipak je materijalno i moralno uspeh velik.

ŽUPA TUZLA

ŽUPSKI PREDNJAČKI TEČAJ.

Zaključkom sednice tehničkog odbora župe, držane prošlog meseca u Doboju, održaće se u Kreki III. župski prednjački tečaj od 7.—20. decembra o. g. Uopredno sa tečajem za članove i članice održaće se i tečaj za načelnike seoskih sokolskih četa.

PROSLAVE GODIŠNICE OSLOBODENJA ČEHOSLOVAČKE.

Gotovo sva bratska društva ove župe proslavila su godišnjicu oslobođenja braće Čehoslovaka na najsvečaniji način. Bijeljina. — U hotelu Drina održana veoma uspešna akademija, koju je otvorio starešina društva brat dr. Aco Bogdanović, davši reč bratu dr. Vojislavu Kecmanoviću, koji je održao razradeno i iscrpivo predavanje o istoriji, preporodu i oslobođenju bratskog češkog naroda. Posle deklamacije »Čehoslovačkoj« od dr. Ilije Despota, akademija je završena uz oduševljeno klicanje Čehoslovačkoj i pretседniku bratu Tomi Masaryku. Tuzla. — Zajedno sa Čehoslovačkoj besedom priredilo je društvo uspešno akademiju na kojoj je govorio o kulturnim vezama Čeha i Južnih Slovena brat Nikifor Todić, tar. društva. Modriča. — Održana uspešna akademija, na kojoj je održao predavanje brat Omer Mehić, društ. prosvetar, o ulozi Sokolstva u stvaranju čehoslovačke

republike. Lukavac. — Održano selo sa igrankom, na kojem je brat inž. Janković održao uspešno predavanje »Češka revolucija i sloga Sokolstva«. Teslić. — Uz prisustvo velikog broja članstva i braće Čehoslovaka održana je u društvenim prostorijama svečana akademija, na kojoj je održao predavanje o borbi braće Čehoslovaka za svoju slobodu brat Petar Bogunović, društveni prosvetar, nakon čega je prisutno članstvo burno aklamiralo i pozdravilo braću Čehoslovake. Doboje. — Zajedno sa Čehoslovačkom besedom održana svečana akademija na kojoj su održali predavanje o značaju dana braća Dragutin Kovač i František Hlavinka. Bos. Brod. — Održana svečana akademija sa predavanjem brata prosvetara Đorđa Popovića o čehoslovačkom Sokolstvu i njegovoj ulozi u oslobođenju češkog naroda. Posle otvirane čehoslovačke i naše himne prisutni su oduševljeno pozdravili braću Čehoslovake i pretседnika brata Tomu Masaryka. Gradačac. — Na akademiji održanoj u sokolskoj čitaonici govorio je o borbi češkog naroda za slobodu brat Marko Popović, starešina društva.

»PRIRUČNIK ZA ŽUPSKE PREDNJAČKE ISPITE«.

Uprava župe objavila je u dva maha putem »Sokolskog Glasnika«, da nema više na zalih »Priručnika«. Da ne bi morala odgovarati mnogobrojnim društvima, koja traže tu knjigu i uvidevši stvarnu potrebu knjige, odlučila je na predlog T. O. župe da štampa drugo izdanje. Tehnički deo popravio je braća inž. Miloš Kvapil, načelnik župe i inž. Vjekoslav Kovačević, zam. načelnika. Ideološki deo preuredio je br. V. Bogičević. Uprava župe objaviće kad knjiga izađe iz štampe.

ŽUPA ZAGREB

SOKOLSKO DRUŠTVO KRIŽ.

U lepom i romantičnom delu Moslavine, u Križu, osnovano je 10. augusta Sokolsko društvo, koje će pored Kutine, Ludine i Ivanić grada, biti snažna sokolska jedinica u Moslavini.

Na konstituirajućoj skupštini izabran je odbor, koji je već i imenovan po Sokolskoj župi u Zagrebu. Za starešinu istaknut je br. ing. Nikola Ilić, potstarešinu br. Josip Benedik, tajnika br. Ivan Medić, blagajnika br. Andro Car, prosvetara br. August Petrović, načelnika br. Stjepan Matasić, zamenici su načelnika braća Franjo Hartl i Franjo Erdelji. Odbornici su braća: Ljudevit Gregovec, Josip Rožić, dr. Eugen Sattler, Vladimir Herman; zamenici braća: Franjo Rožić, Antun Cedermas, Stjepan Pacadi, Albert Pantlik, Ivan Pantlik; revizori braća: Ivan Juhas, Zvonko Vrus, Ivan Perko; zamenici braća: Luka Horvat, Petar Grba, Luka Sokolović i Franjo Malinović.

Društvo od ustanovljenja broji 62 podupirajuća člana, 3 članice, 18 vežbača i 20 dece, dakle preko 100 pripadnika, a po raspoloženju i interesovanju za Sokolstvo, izgleda da će se broj povećati. Društvo imade sprave (preču, ruče i karike) još od bivšeg Hrv. Sokola križkog, osnovanog 1912. godine. Upravni odbor društva se nagodio sa Zemljišnom zajednicom glede ustupa prostorija »Seoskog doma« za vežbanje i tako u glavnom

nema nikakve zapreke za rad, što može doneti lepog uspeha. Sa vežbanjem se otpočelo 14. septembra, a obzirom na činjenicu da je predašnji Sokol u Križu bio jedno od najboljih društava u Moslavini, ima nade da će započeti rad Sokolskog društva cvasti i razvijati se, jer u članstvu vlada velika volja i energija. Zdravo! Zl. N.

SOKOLSKO DRUŠTVO KUTINA.

Nakon ovogodišnje akademije (18. juna) Sokolsko društvo Kutina priredilo je 28. septembra javnu vežbu. Usled velike kiše otpali su neki delovi programa, ali u glavnom ipak je izveden javni nastup na vežbalištu u dvorištu g. Auša.

Unatoč nevremena Kutina je izgledala svečano, jer su brojni kućevlasnici izvesili državne zastave, a dolazak gostiju popraćen je pucanjem mužara. Na javnu vežbu došla su Sokolska društva Lipovljani, Ludina i Pakrac. U 4 sata krenula je sokolska povorka uz zvukove pakračke fanfare do vežbališta i tu je otpočela javna vežba pred dvestotine građana i sevljaka. Program javne vežbe imao je 10 tačaka, a prvu tačku izvela su muška deca iz Lipovljana (16) sa skupinskim vežbama. U ostalim tačkama nastupila su muška (8) i ženska (9) deca iz Kutine sa sletskim prostim vežbama. Zatim članice (9) iz Kutine sa sletskim prostim vežbama i ritmič-

kom vežbom sa maramicama, a članovi sa sletskim prostim vežbama. Dalje su muška deca iz Kutine nastupila sa skupinskim vežbama. Ostali deo programa izveli su članovi iz Lipovljana, Pakraca i Ludine. Sve vežbe izvedene su dobro, a naročito vrlo dobro su uspele sletske vežbe članica iz Kutine i skupinske vežbe muške dece iz Kutine i Lipovljana, te nastup kutinčana na ruči. Publika je burno aklamirala izvedanje pojedinih tačaka programa. Na koncu javne vežbe, progovorio je prosvetar kutinskog Sokola o značenju Sokola kraljevine Jugoslavije.

Naveče, u 8 sati priredena je u Sokolani akademija sa sokolskim i zabavnim programom. Poset akademije bio je vrlo dobar. Prvu tačku akademije otvorila su muška deca sa prostim vežbama, a zatim su ženska deca izvela vežbe lukovima. Dalje su članice nastupile sa ritmičkom vežbom, a članovi su izveli »petku«. Vežbe na akademiji izvedene su vrlo skladno na zadovoljstvo publike, koja je opet srdačno pozdravila nastupe braće i sestara, te dece. Posle razvila se animirana sokolska zabava.

Predma je u organizaciji javne vežbe bilo zbrke (kišovito vreme, malen odziv susednih društava, nedolazak delegata župe i župskog načelnika, kasni dolazak fanfare i t. d.) može se reći, da je moralan uspeh vrlo dobar i da je Kutina imala 28. septembra pravi sokolski dan. Za tehnički uspeh javne vežbe i akademije uložili su mnogo truda sva braća i sestare vežbači na čelu sa agilnim načelnikom bratom A. Lalićem i načelnicom sestrom Dušankom Weiner.

Inače se rad Sokola u Kutini razvija povoljno. Članstvo je idejno, tehnički i disciplinovan prožeto u pravom sokolskom duhu. Potrebno je još organizacijskog rada i malo više agilnosti, a to se može, jer Kutina ima dosta prokušanih sokolskih radnika. Zdravo! Zl. N.

SOKOLSKO DRUŠTVO PISAROVINA.

Dne 19. oktobra priredilo je u Donjoj Kupčini Sokolsko društvo Pisarovina svoju šestu javnu vežbu, koja je u svakom pogledu veoma dobro uspešna.

U 2 sata popodne stigli su Sokoli iz Pisarovine. Lasinje i Kupinca na vežbalište u Donjoj Kupčini, gde je bilo već prisutno do 1000 osoba, koje je načelnik Sokola iz Pisarovine brat Šime Jagodić pozdravio te im održao govor o značenju Sokolstva, što su

prisutni pažljivo saslušali i odobravali. Nakon pozdravnog govora muška i ženska deca zapevala su državnu himnu, a zatim je održana javna vežba.

Najpre su nastupila muška deca, zatim ženska deca iz Donje Kupčine, Sokolsko društvo Pisarovina, potom Sokoli sa seljačkim vežbama iz Pisarovine, Donje Kupčine, Kupinca i Lasinje, članice iz Pisarovine, članovi iz Kupinca sa skupinama, te napokon članovi iz Pisarovine na ručama.

Nakon vežbe nastavilo se je sa animiranom zabavom do kasno u noći.

Dana 2. novembra održana je sedma javna vežba u Šišincu 35 kilometara daleko od Pisarovine. U dva sata su stigli Sokoli iz Pisarovine i Pokupskog, gde je prisutno do 500 osoba pozdravio načelnik Sokolskog društva u Pisarovini brat Šime Jagodić te im držao govor o značenju Sokolstva u današnje doba, što su prisutni pažljivo i odobravanjem saslušali.

Potom je održana javna vežba sa sledećim rasporedom:

Najpre su nastupila muška i ženska deca iz Šišinca, Brkiševine sa prostim vežbama, potom članovi iz Pisarovine i Pokupskog, zatim članice iz Pisarovine, te članovi iz Pisarovine sa vežbama na preči. Vežbe su dobro i skladno odvežbane. Unišio je preko 800 Din za pokriće troškova podvoza. Budući ima već od pre upisanih 20 članova bez pomladka muškog i ženskog, a prigodom ove javne vežbe upisalo se daljih 18 mladih vežbača, to će se u najskorije vreme i ovde osnovati sokolska četa.

Sokolsko društvo, mesni odbor Jadranske straže i mesni odbor Crvenog krsta pristupili su ozbiljno oko pripreme za gradnju jediničkog doma u Pisarovini. U tu svrhu je kupljen dobar kino-aparat putem kojeg će se od čiste dobiti sakupiti lepu svotu. Sakupljena je već i veća svota, a još će se sakupljati putem dobrovoljnih priloga, pak uz pripomoć sokolske župe i malog zajma, ima nade da će se ta lepa zamisao i oživotvoriti, budući u spomenutim društvima ima poznatih agilnih nacionalnih radnika.

Taj će dom imati veliku dvoranu 20/10/6 m, koja će služiti kao vežbarna te ujedno za održanje raznih zabava i kino-predstava.

Prigodom imendana načelnika Sokola brata Šime Jagodića, sakupljena je u tu svrhu svota od 803 Din.

Tako lepog i korisnog zamisli želimo, da u tom svom nacionalnom radu spomenuta društva potpunoma uspe.

МАШНЕ

Познато је — да сви ма конкурише
»СОЛИДНОСТ«
Теразије 5. пасаж.

ЗАЈТРОКОВАЛНИЦА
ŠČURK & VRTAČIĆ

Ljubljana, Dunajska cesta 12
priporoča vedno sveže delikatesne izdelke ter pristna domača in tuja vina.

PETER ŽITNIK

SPLOŠNO KLEPARSTVO
inštalacija strelodovov
našega sistema in vrtije
lesnoemestnih strel.
LJUBLJANA
AMBROŽEV TRG ST. 9

Tko oglašuje,
taj napreduje!

USTANOVLJENO 1874
Vrtnarstvo in cvetličarna
KORSIKA • LJUBLJANA
Aleksandrova cesta — Vrtača 3
se priporoča vsem br. društvom.
Aranzmani, dekoracija, sveže
cvetje, žalni venci in šopki, tra-
kovi vedno na zalogi.
TELEFON 2841
Brataskim društvom 10% popusta.
Potrebna točna in solidna.
Cene brez konkurenčne.

INDUSTRIJA SOKOLSKIH POTREBŠČIN
BRANKO PALČIĆ
CENTRALA ZAGREB
ULICA KRALJICE MARJE 6
Dobavitelj Saveza Sokola Kraljevine
Jugoslavije.
Naslov za brojavke: TRIKOTAŽA Zagreb
Telefon šte. 26-77

Podružnica BEOGRAD
Balkanska 28, Hotel Prag
Izvršujem vas vriso sokolskih potrebnosti za javni in zletni nastop članov, članice in dece točno po predpisih SKJ. Nadalje se priporočam vsem bratom za izdelavo najmodernijih civilnih oblek, katera izdelujem po najnovijem kroju v lastni delavnici.

Posojilnica v Mariboru

Ustanovljena leta 1882. • r. z. z o. p. • Telefon šte. 108

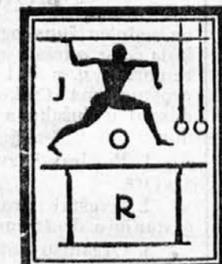
Narodni dom

Sprejema hranilne vloge v tekočem računu in na knjižice in jih obrestuje z dnevno razpolago po 5%, proti odpovedi na 3 mesece po 7%. Daje posojila proti vknjižbi po 8%, na menice po 9%. Stanje hranilnih vlog nad Din 80,000,000.—, rezervnih zakladov nad Din 5,000,000.—.

Tvornica gimnastičkih i sportskih sprava

J. Oražem
Ribnica, Dolenjsko

OSNOVANA 1881. GOD.

izrađuje sve sokolske vežbače sprave, opreme čitavih društvenih i školskih vežbaona, sportske potrebštine za laku atletiku, sprave za letna vežbališta, kupališta i bašče ljubljanske, sprave za decu itd. Izrada savršena i elegantna, poslužba najsolidnija, cene najumerenije. - Ilustrovani cenik besplatno.

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI
FRANČIŠKANSKA UL. 231/2
LITOGRAFIJA/STEREOTIPIJA
je najmodernije urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostijega do najmodernijega / Tiska šolske, mladinske, leposlovnine in znanstvene knjige / Ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku / Brošure in knjige v malih in največjih nakladah / Casopise, revije in mladinske liste / Okusna oprema ilustriranih katalogov, plakatov, cenikov in reklamnih listov / Lastna tvornica šolskih zvezkov / Šolski zvezki za osnov., mešč., sred. šole / Risanke, dnevnik, beležnice / Notni papir / Zvezki za okroglo pisavo

Да су писаће машине »УНДЕРВУД« »UNDERWOOD« најбоље на свету признаје чак и конкуренција Тражите понуде и проспекте од генералног заступника

Краљ. Дворског лиферанта

Маричића и Јанковића

БЕОГРАД

ТЕЛЕФОН 6-34

КНЕЗ МИХАЈЛОВА 26

Бројави: УНДЕРВУД

Велико стовариште материјала за умножавање, прибора за писаће машине и свих канцеларијских потреба

Генерално заступство:

Машина за рачунање »Марчант« »Marchant« (за ручни погон)
»Барет« »Barrett« (за електрични погон)
и јединих савремених апарата за умножавање
»Андрус Ротари Дупликатор« — »Andrews Rotary Duplicator«

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA U LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM

opskrbljuje u smislu člana 2. svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrepnostima, koje su potrebne za izvajanje programa i za postignuce ciljeva našeg Sokolstva. Izdaje i raspačava tiskanice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističkog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije.

Komisijska prodaja odora sviju kategorija.

NASLOV: JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA, LJUBLJANA, NARODNI DOM
TELEFON BROJ 25-43. — POŠTANSKO ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA: 13.831
Zahtevajte cenik!